

Het 650-jarig bestaan van Amsterdam. Met talrijke, fraaie foto's. — De nationale Grotiusherdenking. — Filmopnamen onder water. — De Tweede Internationale Radio-tentoonstelling te Amsterdam. — De Petrus-Canisiusfeesten te Nijmegen. — De nieuwe zilveren voetbal.

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

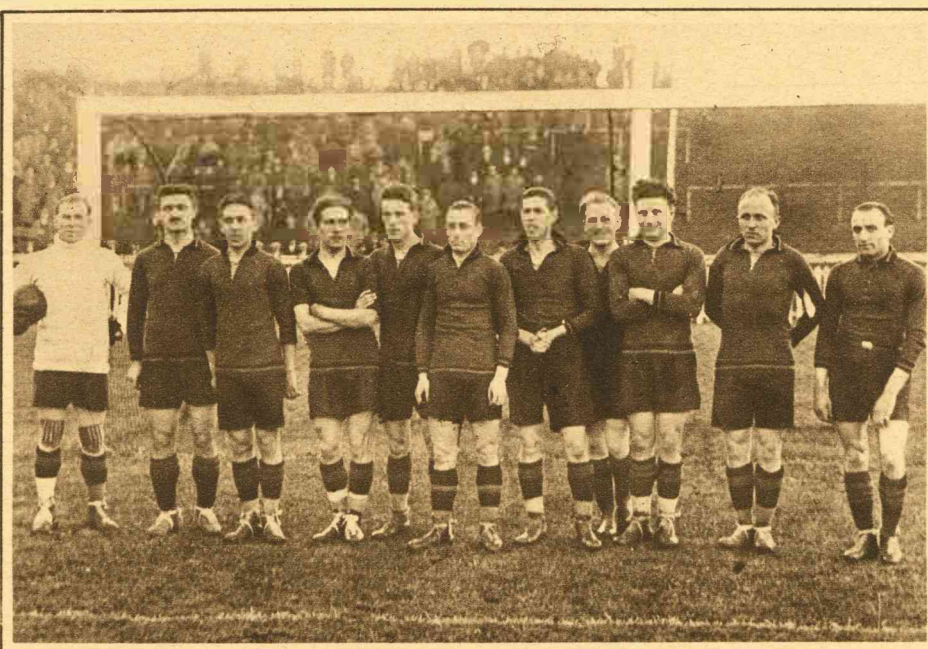
PANORAMA

No. 11 (37) 13DE JAARGANG
9 Sept. 1925

A.W. SIJTHOFF'S
UITGEVERS MAATSCHAPPIJ
LEIDEN

Prijs per 20 ct. Voor Week- 17 1/2 ct.
Nummer Abonné's
Per kwartaal f 2.25, Franco per post f 2.50

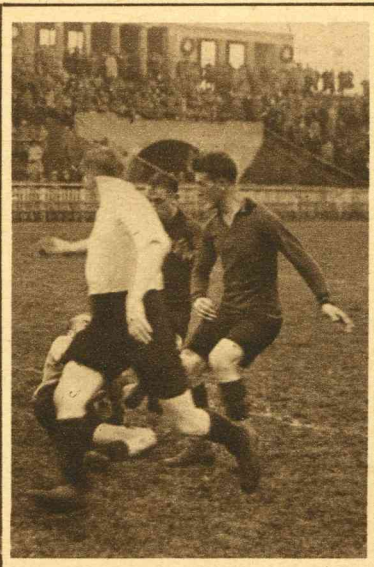
De Liefdadigheidswedstrijd te Antwerpen 1—1

Zondag 1.1. had te Antwerpen een Liefdadigheidsvoetbalwedstrijd plaats tusschen het Belgische elftal en een Nederlandsch Voetbalbond-elftal. Ondanks den regen is er mooi spel te zien gegeven, hetgeen wel blijkt uit de serie interessante eigen foto's, die wij op deze pagina reproduceeren. Hierboven links; het Belgische elftal. Rechts: het Nederlandsche Voetbalbond-elftal.

Een spannend moment voor het Belgische doel.

Een „ingewikkeld” geval tijdens een aanval der Belgen op het Hollandsche doel.

De Bie, de Belgische keeper, in afwachende houding tijdens een Hollandschen aanval.

De Hollandsche doelverdediger Quax in actie.

Een hachelijk moment voor het Hollandsche doel.

HET 650-JARIG BESTAAN VAN AMSTERDAM

DOOR R. H. HERWIG

In de donkerste middeleeuwen voer op een stormachtigen herfstdag een kogge, bemand door twee Noorsche visschers, over de heftig bewogen wateren van het Almeri, de latere Zuiderzee. Fel werd het ranke scheepje door de woedende golven bestookt en meer dan eens scheen zijn ondergang nabij. Als speelbal van wind en baren dreef het vaartuig steeds zuidelijker om eindelijk een kalmere baai in te drijven. De angstige bemanning prees zich gelukkig aan den vlakken oever van den inham te kunnen landen, juist daar, waar een riviertje zijn wateren in zee loosde. Uit dankbaarheid voor hun onverwachte redding bouwden ze ter plaatse een kapel gewijd aan hun beschermheilige St. Oele ter hoogte van de latere St. Olofspoort. ¹⁾

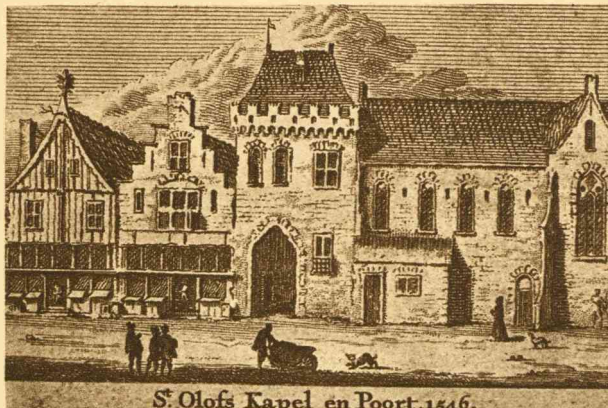
Rond deze kapel, gebouwd, waar de Amstel zich in het IJ stortte, ontstond een nederzetting, de oorsprong van de later zoo machtige hoofdstad Amsterdam.

Aldus de legende. De historie laat ons omtrent den oorsprong van Amsterdam in het onzekere, zooals dat bij zoo ongeveer alle steden het geval is. Door de legende zou wel verklaard zijn, waarom we op zoo vele gebouwen een kogge als windvaan zien prijken. En draagt ook niet de Amsterdamsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer den naam „t Koggeschip”? Waar is hier echter de grens tusschen waarheid en verbeelding?

Och ja, misschien zal het zoo wel gegaan zijn: Enkele ondernemende lieden bouwden hun woningen aan de boorden van het vischrijke IJ, aan den oostkant van het riviertje de Amstel. De plek der nederzetting bleek niet ongunstig en al spoedig kwamen meerderen zich er vestigen. Toen de geschiktste gronden aan den oostelijken oever in beslag genomen waren, bouwden volgende immigranten hun woningen aan den westelijken oever van de rivier. De namen „Oudezijds” en „Nieuwezijds” wettigen dat vermoeden. Als verbinding tusschen beide oevers werd in den Amstel een dam gelegd, waaraan Aemstelredamme zijn naam ontleende. De nederzetting behoorde tot het gebied van de heeren van Amstel, die onderhoorig waren aan den bisschop van Utrecht. Amsterdam behoorde in die dagen dus niet tot Holland. Het zou een van de heeren van Amstel, die meest allen den naam Gijsbrecht droegen, geweest zijn, die genoemde dam liet aanleggen. Prof. dr. H. Brugmans, de ijverige voorzitter van het genootschap „Amstelodamum” en tevens van de commissie der Historische tentoonstelling, welke op initiatief van genoemd genootschap ter herdenking van het 650-jarig bestaan van onze goede stad in het Rijks en Stedelijk Museum gehouden wordt, vertelt van dien dam in het Dagblad „De Telegraaf” o.m. „Wanneer die dam is aangelegd, weten wij niet. Men heeft hem willen dateeren op omstreeks 1240; er is intusschen reden genoeg om aan te nemen, dat hij reeds in den aanvang der dertiende eeuw bestond. Het is intusschen wel zeker, waarom die dam is aangelegd. De dam in den Amstel had denzelfden dienst te verrichten als die in het Spaarne, die in de Rotte, die in de Schie; dit waterbouwkundig kunstwerk moest het opstuwende buitenwater tegenhouden, opdat het omliggend land niet zou overstroomden. Niet de bedoeling, maar het gevolg kon zijn, dat er aan den mond der rivier een haven ontstond, natuurlijk wel zeer primitief, maar toch voldoende geschikt om aan de kleine schepen der middeleeuwen een goede ligplaats en zelfs een veilige schuilplaats te verschaffen. Was dat eenmaal het geval, dan ontstond vanzelf handel verder landwaarts in. De dam, die alleen keersluizen en geen schutsluizen had, was wel eigenlijk een beletsel voor het opvaren in de rivier, maar een beletsel, dat aan den dam zelf een levendigen handel schiep. De zeeschepen, die in Amsterdam binnenliepen, moesten hun lading aan den dam overladen in wellicht kleinere, althans andere schepen, die voor de binnenvaart waren bestemd.”

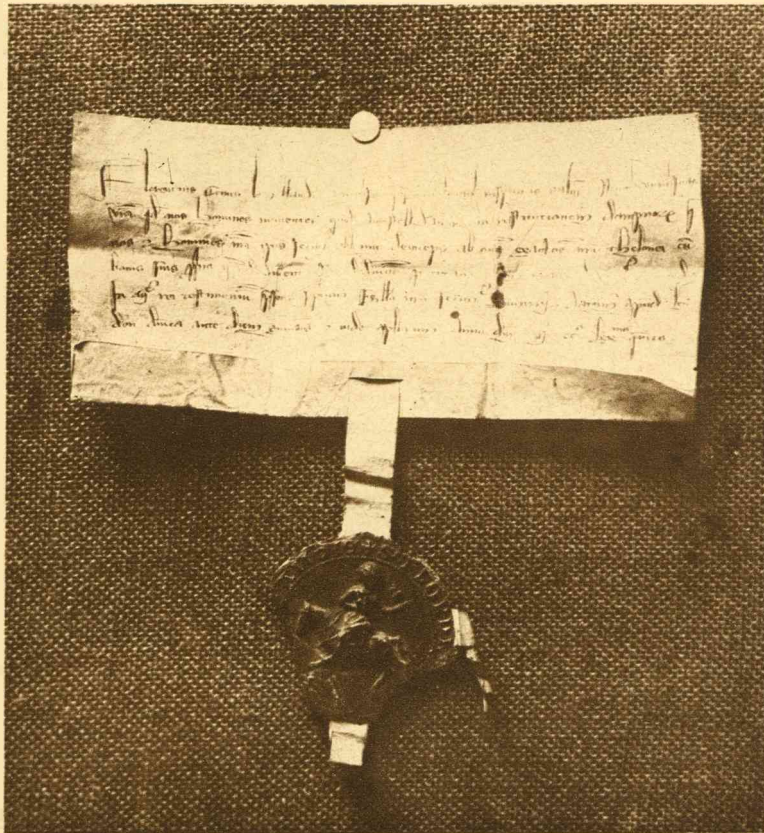
Een voordeel voor de jonge nederzetting was ongetwijfeld

de bouw van een slot door een der heeren van Amstel, na de verwoesting van het kasteel Amstel te Ouderkerk. In de rumoerige tijden der middeleeuwen gaf zoo'n sterkte meerdere veiligheid voor de bewoners in de onmiddellijke nabijheid. Zeer waarschijnlijk zal dat kasteel aan den westelijken oever van den Amstel gestaan hebben. Tusschen den Nieu-

„Uit dankbaarheid voor hun redding stichtten ze een kapel gewijd aan St. Oele” (St. Olofs Kapel en Poort in 1546).

wendijk en de Nieuwe Zijds Voorburgwal bevindt zich een complex stegen en sloppen, waarvan de Suikerbakersteeg wel een der smalste is. Door die steeg komen we op een binnenpleintje, waar zeer zeker niet vele Amsterdammers ooit

Privilegie, om tol-vrij te varen door Holland, door Graaf Floris V verleend aan Amsterdam op 27 October 1275. Dit charter is het oudste stuk waarin de naam Amsterdam voorkomt.

een voet gezet hebben. En toch staan we hier wellicht op historischen bodem. Hier ongeveer zal toch eens het trotsche kasteel der heeren van Amstel gestaan hebben.

Dit alles echter berust grootendeels op gissing! Pas in 1275 begint de historie. In dat jaar ontving Amsterdam zijn eerste handvest van graaf Floris V, waarbij alle inwoners van Aemstelredamme vrijgesteld worden van allen import en tolrecht, zoowel voor den invoer der koopwaren, in de

staten van den graaf, als voor den uitvoer naar het buitenland. Het oude privilege-boek der stad geeft van den latijnschen tekst van deze grafelijke oorkonde een vertaling in het oud-Nederlandsch, luidende:

„Florens grave van Hollant doen condit ende kenlic allen luden, dat wij onsen luden van Aemstelredamme overmids een versettinghe hoirre scade die wij ende onse lude hem ghedaen hebben, Soe gheven wij hen tollenvrij te varen mit horen eyghen goeden wair dat sij doir onsen lande varen of keren. In oir-conde der wairheyte soe hebben wij desen brief bezeget mit onsen zegele. Gegeven tot Leyden des Sonnedages voir Sinte Symons en de Joden dach apostelen Int jare ons Heren MCCC ende LXXV.”

De Zondag vóór St. Simon en Judas viel in 1275 op 27 October. Als wij dus op dien datum van dit jaar het 650-jarig jubileum van onze stad vieren, dan herdenken we niet den dag, dat Amsterdam 650 jaar heeft bestaan, maar dat het zes en een halve eeuw geleden is, dat de stad haar eerste privilege ontving.

Men meene niet, dat Amsterdam toen reeds een groote beteekenis had. Stedelijke rechten bezat het nog niet, terwijl Dordrecht, Delft, Leiden, Haarlem die wel reeds hadden. Pas 25 jaar later zou onze stad die eer te beurt vallen. Zelfs was Amsterdam in de dertiende eeuw nog geen zelfstandig kerkelijke gemeente. 't Behoorde tot de parochie van Ouderkerk. Toch waren er zoo langzamerhand op den rechter Amsteloever zooveel menschen komen wonen, dat men een eigen kerk kon stichten aan de eenige straat of weg, die evenwijdig aan den Amstel liep en tot dusverre „die Strate” heette. Na de stichting van de Nicolaaskerk (de latere Oude Kerk) werd de naam veranderd in „die Kerkstrate” en pas veel later kreeg de oudste straat van Amsterdam den naam Warmoesstraat naar de warmoezeniers, die er kwamen wonen.

Ook op den linker oever vestigden zich hoe langer hoe meer bewoners. Een honderd jaar later bouwden die eveneens een eigen kerk, de Nieuwe- of Catharinakerk.

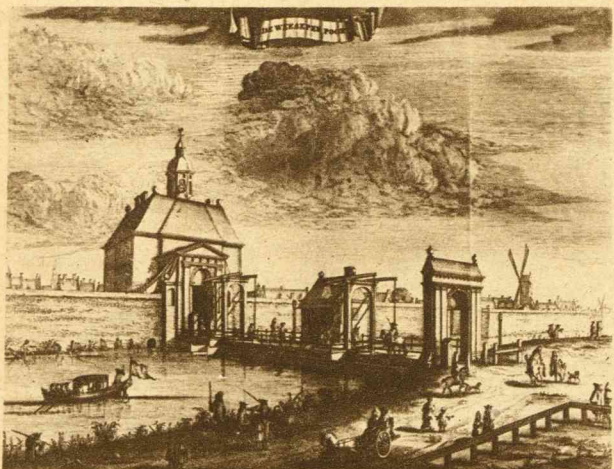
Burgwallen of ringgrachten vormden in het begin de vestingwerken der stad, die later versterkt werd met torenburchten. Pas tegen het einde der vijftiende eeuw kreeg Amsterdam zijn eigenlijke muren, die zich uitstrekten van den Schreierstoren, langs Geldersche kade, Kloveniersburgwal, Nieuwe Doelenstraat en het Singel. Deze muur, ongeveer 3 K.M. lang, omsloot een stad van 106 H.A. Van de toenmalige vestingwerken bleven de Schreierstoren en het St. Anthonies Poorthuis (de zoogenaamde Waag op de Nieuwmarkt) gespaard.

De verovering van Portugal door Spanje, de val van Antwerpen, het verlaten van de Spaansche zijde, maar bovenal de ontdekking van den zeeweg naar Indië, brachten Amsterdam tot ongekenen bloei. De gouden eeuw maakte het tot eerste stad der Nederlanden niet alleen, maar ook tot een der machtigste handelssteden der wereld. Was het niet Amsterdam, dat Houtman van schepen voorzag, was het Amsterdam niet, dat de middelen verschaftte voor de Engelsche oorlogen en gaf Amsterdam niet aan stadhouder Willem III het geld voor zijn tocht naar Engeland, die eindigde met het veroveren van de Engelsche koningskroon?

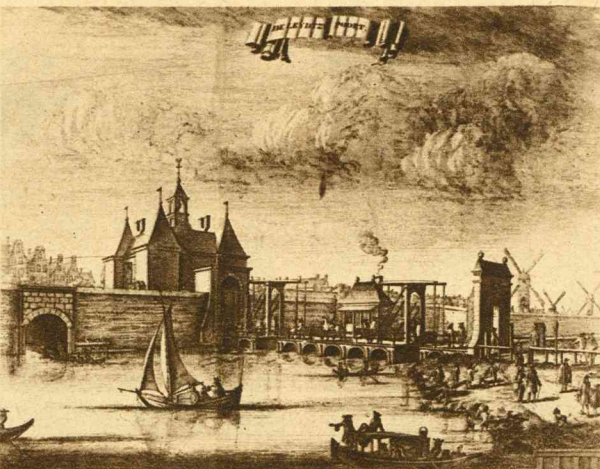
In die tijden verrees het kostbaar Stadhuis op den Dam „s waerelts achtste wonder.” Toen bloeiden in onze stad kunsten en wetenschappen, toen werden er met den handel op Indië groote sommen verdiend. 't Was in die tijden, dat de patriciërs-woningen aan de grachten verrezen!

Daarna kwam het verval en pas na de graving van het Noordzeekanaal begon de eigenlijke opbloei. Maar in die laatste vijftig jaren heeft onze stad zich dan ook ontwikkeld tot — we zouden bijna durven zeggen — een wereldstad.

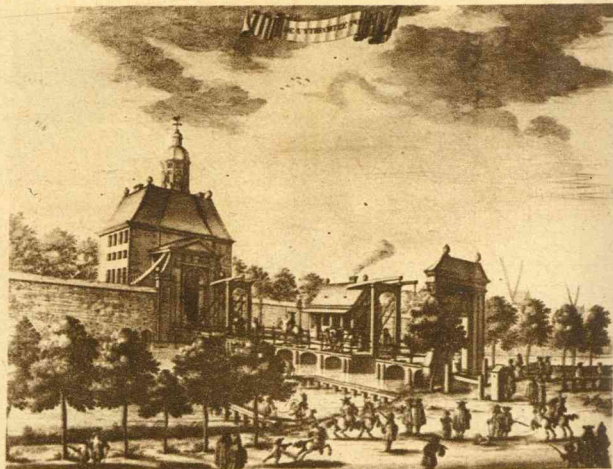
¹⁾ Zie hier het legendarisch ontstaan van de St.-Olofskapel.

De Weesper Doort.

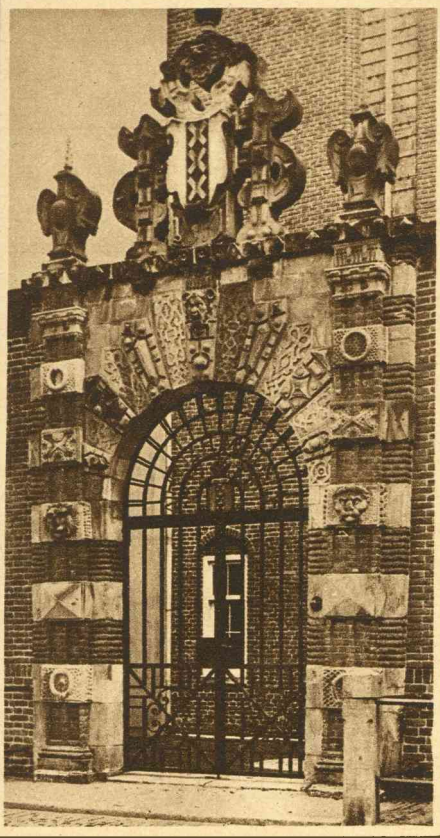

De Leidsche Doort.

De Utrechtsche Doort.

HET 650-JARIG BESTAAN VAN AMSTERDAM

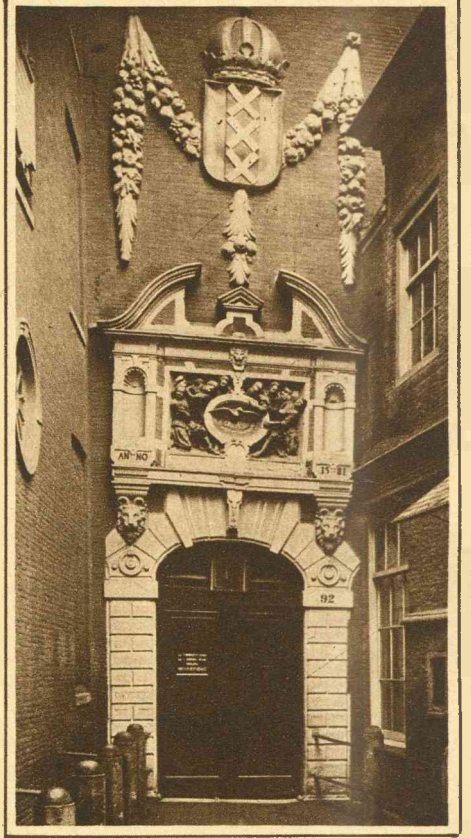
De poort van St. Agniet, de eenige kloosterkapel, die Amsterdam nog rijk is.

Zes en 'n halve eeuw geleden
Landde eens een visschersschuit
Op een plekje aan den IJ-kant
Met een flinken haringbuit.
Daar de stormen bleven gieren,
Ging de visscher eens aan land,
Neusde er wat rond en sprak toen
Tot z'n makkers met verstand:
„Vrinden, dit en is jandorie
„Een geknipte haevenplaats,
„Laet ons hier een woningh stighen,
„Dan doen wij verstandigh, maets!”
En de kleine scheepsbemanning
Vormde aan het IJ een stam,
En zij stichtten bij den Aemstel
En het IJ: Aemstelredam.
De historie van het plaatsje
Hier berijmen, gaat niet aan,
Want dit nummer zou dan minstens
Duizend pagina's beslaan.
In het kort: het visschersdorp werd
Holland's allereerste stad,
Die op elk gebied het meeste
In de melk te brokken had.
Al maar grooter werd de veste,
Zonder rustpoos, jaar op jaar;
Waarlijk, wiè er zoo al staakte,
Nièt amice ooevaar!
En als thans die eerste visscher
Eens een kijkje nemen kwam
Op het overoude Damrak,
Of den eeuwenouden Dam. . .

Hoe zou hij verslagen staren
Naar het wereldstadsverkeer,
Prevelend: „Is dat hetzelfde
„Visschersdorpje van weleer. . . ?”
Van den rijweg zou hij vluchten
Naar het „veilige” trottoir,
Maar vergeefs, want rustig kijken.
Kon de arme zelfs niet dàdr.
Doodsbenauwd zou hij er dralen,
'En bedremmeld blijven staan,
Want de jeugd op autopeds zou
Over z'n eksteroogen gaan. . .
Vliegmachines zouden snorren
Boven zijn verhitte hoofd;
Hij zou zeker denken, dat-ie
Van z'n zinnen was beroofd.
En wat zou hij kijken naar den
Diender met z'n streepmanchet!
Stotterende zou hij zeggen:
„Dat en gaet boven mijn pet. . . !”

Hoofdstad, heel de natie biedt u
Gulweg haar gelukwensch aan;
Ga zoo voort, dan blijft ge eervol
Aan het hoofd van Holland staan.
Blijf op menig punt de houdster
Van het Nederlandsch record;
Oudje, maak, dat gij voortdurend
Schooner, flinker. . . jonger wordt!

J. Cats Jr.

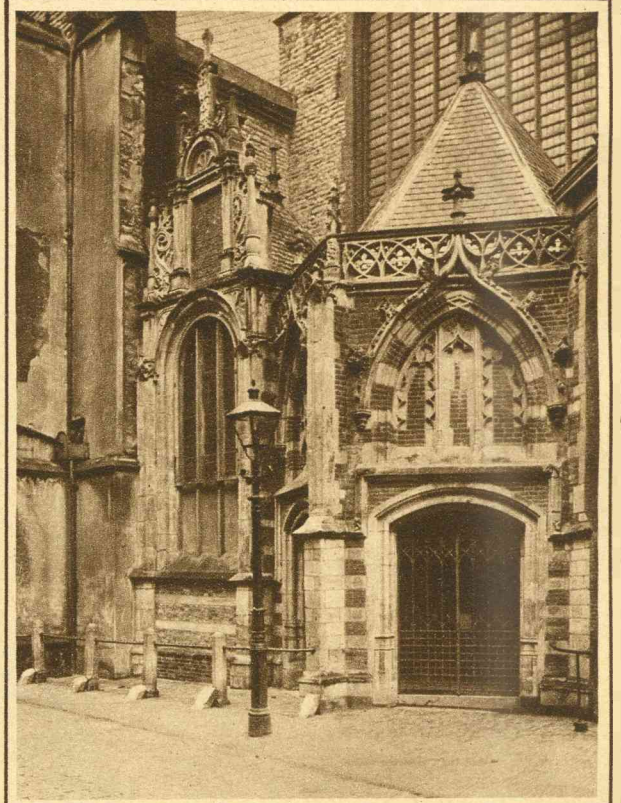
De mooie poort van het Burger Weeshuis in de Kalverstraat (Anno 1581).

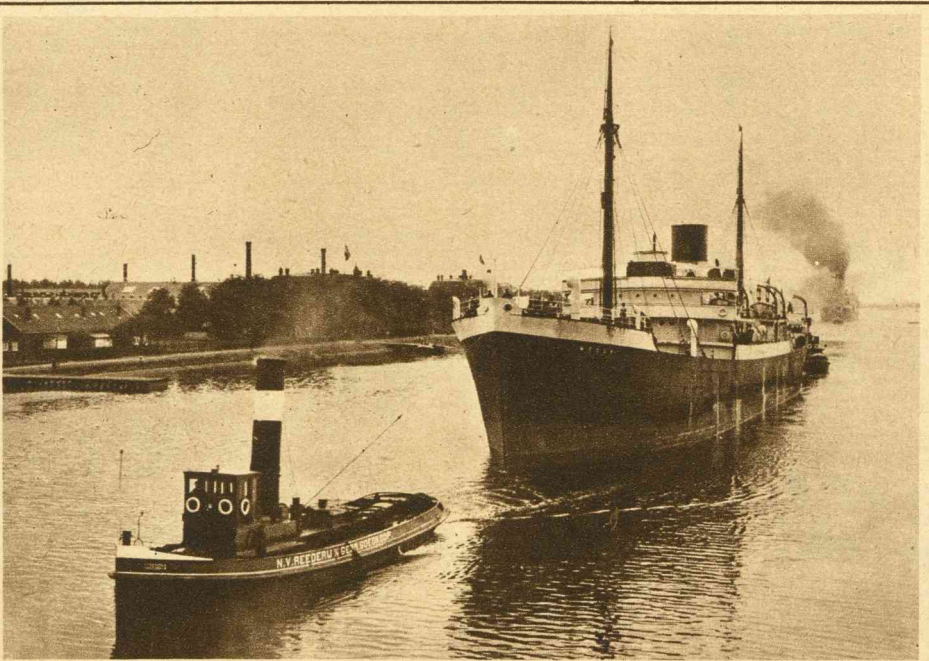
Oud Amsterdam had nauwe straten: de Oude Nieuwstraat.

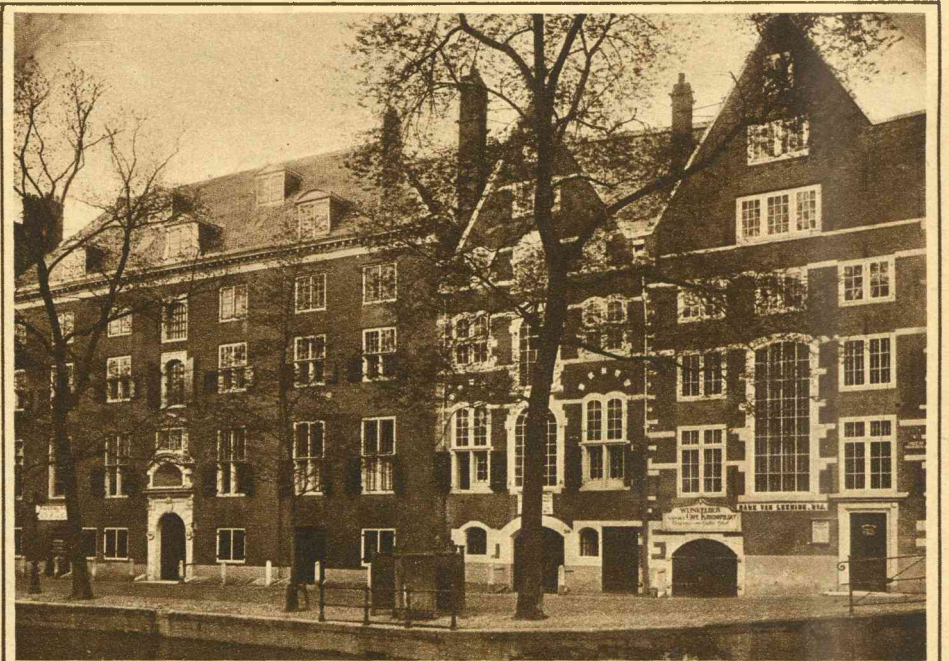
Amsterdam zooals het was omstreeks 1300.

Rond de oude Kerk, het eerste bedehuis van Amsterdam.

Het Noordzeekanaal gaf aanleiding tot de wedergeboorte van Amsterdam. . .

Mooi Amsterdam: de fraaie gevel van de oude Bank van Leening.

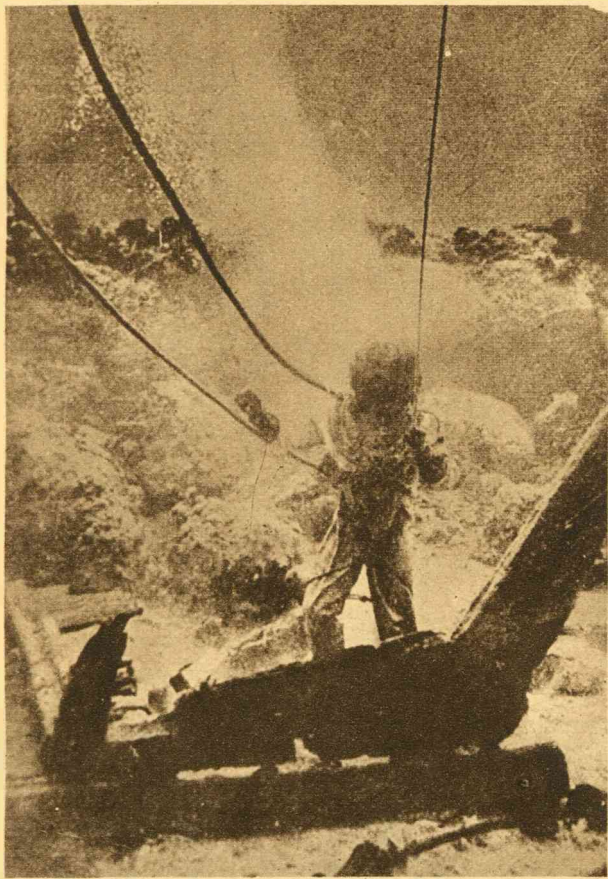
Filmopnamen onder water

Eenige maanden geleden zijn er in Duitschland in de bioscopen films vertoond van Amerikaanschen oorsprong, die prachtige beelden gaven, welke op den bodem der zee speelden. Omtrent de wijze van ontstaan dezer opnamen heeft men zich in allerlei gissingen verdiept. Ik weet niet of deze films al in ons land geloopt hebben, zoo niet, dan zullen ze daar toch zeker binnenkort wel worden vertoond en het zal in ieder geval elkeen zeer interesseeren iets over het ontstaan van dergelijke films te vernemen.

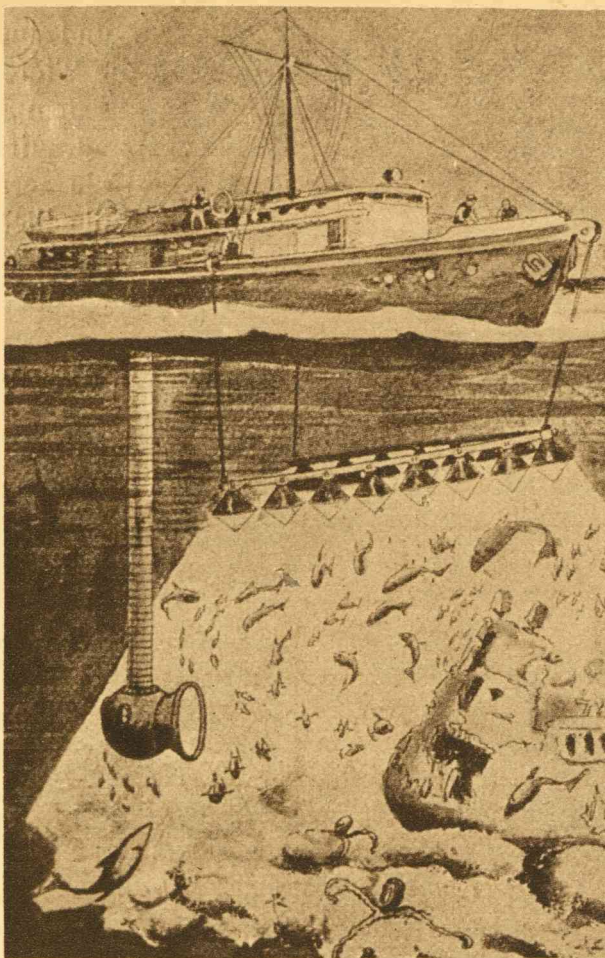
Wat ik hier zal vertellen is gegrond op aantekeningen van Lu Senerens, die o. a. voorkomen in een bekend werk van Carl Louis Gregory: *A condensed course in modern picture photography*, New York 1920.

De oorspronkelijke bedoeling dezer films was eene zuiver wetenschappelijke; eerst later zijn ze ingevlochten in een Jules Verne vertooning om op deze wijze de rentabiliteit van de zeer kostbare onderneming te verhoogen.

Kapitein Charles Williamson uit Norfolk in Virginia (Vereenigde staten van N. Amerika) is de uitvinder van de inrichting, die dient om volkomen normaal filmopnamen onder water te doen. Ze bestaat hoofdzakelijk uit een lichterschip met een telescoopachtige metalen buis, die aan het uiteinde een ruimte heeft, welke in het water neergelaten kan worden. Deze ruimte heeft aan eene zijde een uitstekenden metalen trechter, waarvan de groote opening door een glasplaat is afgesloten. De twee zoons van den uitvinder, J. Ernest Williamson en Georges M. Williamson hielpen hun vader bij de constructie en de inrichting van het apparaat. Bij hun eerste practische pogingen gebruikten zij een gewone camera en maakten eenige uitstekend geslaagde momentopnamen op den bodem van de haven van Norfolk. Dat waren de eerste werkelijke onderzee-opnamen, die ooit werden gemaakt. Deze uitslag voerde begrjplijkerwijze tot de gedachte filmopnamen van waterdieren te maken. Er werd een expeditie uitgerust naar de West Indische eilanden, waarbij het fotografisch werk werd toevertrouwd aan Carl Louis Gregory. De beroemde water-tuin der Bahama Eilanden in de nabijheid van San Salvador, het eiland dat Columbus in 1492 ontdekte, werd als gunstigste plaats voor het eerste onderzee-atelier gekozen. Dit gebeurde zoowel vanwege de opvallende helderheid van het water als om de verscheidenheid en schoonheid van zijn dierlijke en plantaardige bewoners.

Georges Williamson als duiker op 'n wrak van 'n blokkadebreker.

Williamsons inrichting voor onderzeeopnamen. (Opname bij nacht).

Op de werf te Nassau op het eiland Providence werd een schip gebouwd, dat het eigenlijke apparaat moest dragen. In den in de nabijheid gelegen zeetuin draaide men de eerste beelden. Hier is de bodem der zee langs de verradelijke koraalriffen als bezaaid met scheepswrakken, terwijl de bewoners van dit oord in de prachtigste kleuren en vormen prijken. Gregory nam hier een panorama van den bodem der zee. Dit was mogelijk bij het helle zonlicht dat door 't kristalheldere water tot de diepste diepten doordringt en de witte koraalriffen beschijnt. Tien dagen lang had men te experimenteren eer men erin slaagde de juiste belichtingstijden voor onderzeeopnamen te vinden en er werd heel wat film geofferd. Ook bij nacht werden opnamen gemaakt. Men gebruikte hiertoe kwikzilverdamp-lampen van Cooper-Hewitt met kwartsbuizen en een lichtsterkte van 2400 N. K. De belichtingstijden voor dag- en nacht-opnamen liepen niet veel uiteen; ze varieerden al naar de diepten tusschen 5 en 20 Meter, van $\frac{1}{30}$ tot $\frac{1}{75}$ seconde. Amerikaansche wetenschappelijke mannen hadden van te voren verklaard, dat het beslist onmogelijk zou zijn bruikbare foto's, laat staan filmopnamen, onder water te maken. Het resultaat van de expeditie, die maanden duurde, was ongeveer 7000 M. voortreffelijke filmopnamen, die later door de „Sub marine filmcorporation” zijn uitgegeven.

Hadden-Smith, de engelsche gouverneur der eilanden, en zijn vrouw interesseerden zich persoonlijk zeer voor deze onderzee-fotografie. Hij, zoowel als zijn vrouw, daalden door de buis, die in den bodem van het schip als een uit-trekbare telescoop kan worden neergelaten, af in de hangende opname-ruimte en werden als het ware verblind door de ongehoorde pracht, die hun oogen daar aanschouwden.

Er werden verschillende voorstellingen met inboorlingen der Bahama Eilanden afgedraaid. Ieder reiziger, die deze streken bezocht, heeft b.v. wel eens negerjongens naar in zee geworpen geldstukken zien duiken. Het is wellicht een der aardigste films, waarop men de jongens onder water om den buit ziet vechten. Er werden drie van hen tegelijk gefilmd, terwijl ze daar 8 M. onder water elkaar een geldstuk betwisten.

Niet ver van Nassau ligt op een nauwkeurig bekende plaats het wrak van een blokkadebreker, die zonk terwijl ze in den burgeroorlog 1861—65 de haven wilde binnenloopen. Het schip ligt op een diepte van 17 M. Toen men daar een scène wilde opnemen, nam Georges Williamson vrijwillig de

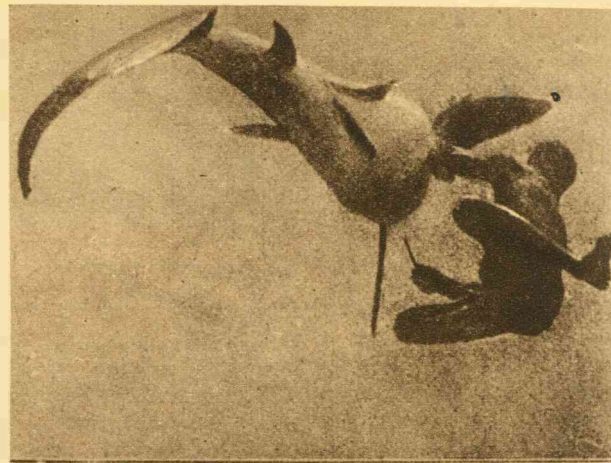
rol van duiker op zich en leende van het Engelsch Koloniaal bestuur een duikerpak. Nog nooit had hij een dergelijke zaak aan de hand gehad, doch zonder bedenken daalde hij op den bodem der zee af en wandelde op het wrak rond, waar hij kanonkogels verzamelde, die in een ijzeren korf naar boven werden geheschen; hierbij werd hij door Gregory, die in zijn stalen atelier zat, gefilmd. (Zie Fig. 2).

Tallooze opnamen werden gemaakt van de rijke fauna, die deze wateren bevolkt. Somtijds moesten de dieren door lijnen met voedsel onder het bereik van de camera gelokt worden. Ook werden autochroomopnamen gemaakt om daarnaar later de films te kunnen kleuren en het publiek de bonte pracht dezer wereld te kunnen toonen.

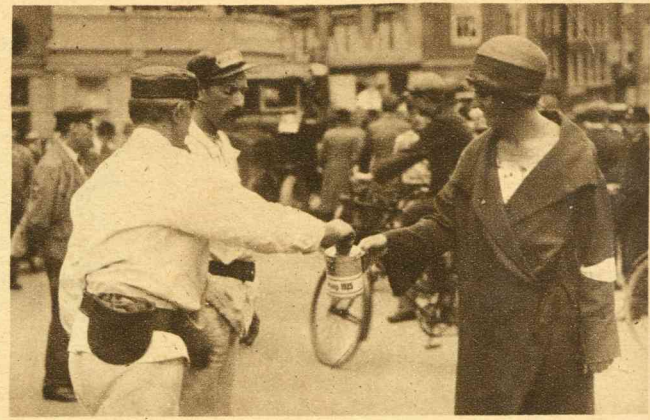
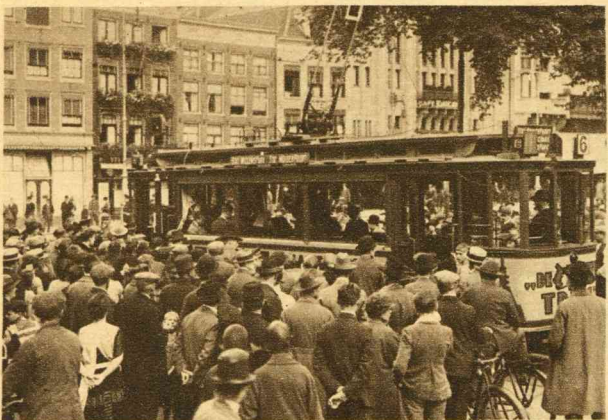
Ook menschenetende haaien bevinden zich in deze wateren en er werd een film afgedraaid, die in de annalen der cinematografie haars gelijken wel niet zal hebben. Ze vertoont een gevecht op leven en dood tusschen twee van deze monsters, die vaak zes tot zeven meter lang zijn. Om deze opname te kunnen doen, werd een bloedend dood paard in de buurt van het opname-apparaat verankerd. Al spoedig trok dit verscheiden liefhebbers, die de scheepsbemannings door middel van aan stalen kabels opgehangen haken trachtte te vangen. De dieren echter beten de kabels door, zoodat men kettingen moest gebruiken. Een van de haaien werd door middel van den ketting, waaraan hij zich had vastgebeten, voor de camera gesleept, den bloedenden buit nog in den bek. Zoo werd hij gefilmd, terwijl hij woeste pogingen deed om zich te bevrijden. Dan vertoont de film nog een strijd tusschen hem en een zijner natuurgenoeten, die hem zijn prooi tracht te ontrukken, een worsteling op leven en dood. Het zou mij te ver voeren nog meer van deze film te vertellen, één daad echter moet ik nog vermelden, zeker de koenste, die ooit een filmacteur bedreef. Ernest Williamson sprong met ontbloot bovenlijf, een mes tusschen de tanden, in den oceaan. Het water bruiste door de woeste slagen van de naar buit zoekende menschenhaaien, op buit belust. Op een diepte van 7 meter stootte hij op een van hen. Door snel te duiken kon hij nog juist aan den muil van het ondiep ontkomen. Toen echter kwam de haai op hem af. Williamson, wien de inspanning om den adem langer in te houden te machtig werd, wierp zich terzijde, greep een van de reusachtige vinnen van den visch en stootte met de andere hand zijn mes herhaalde malen in het lichaam van het monster. Had de strijd een oogenblik langer geduurd, zoo ware hij zeker nimmermeer aan de oppervlakte van het water gekomen. In Fig. 3 ziet men een afbeelding van dezen strijd tusschen visch en mensch.

Toen de expeditie teruggekeerd was en de films werden ontwikkeld, bleken deze alle uitstekend geslaagd. Ze werden voor het eerst vertoond voor een auditorium van geleerden en vooraanstaande personen te Washington, waarna ze werden afgedraaid in het „Smithsonian Institute”, een bekende inrichting voor wetenschappelijk onderzoek. Prof. Paul Bartsch zeide na afloop der voorstelling o. a.: „Zelfs indien de heeren ons slechts enkele van deze verbazingwekkende beelden en films gebracht hadden, dan nog hadden ze ons oneindig meer waardevols vertoond dan we ooit in ons leven gehoopt en verwacht hadden te zullen zien. Ze hebben ons beelden gegeven, die het sprookjesachtigste en wonderbaarlijkste voorstellen, dat ooit in de wereld in beeld gebracht is.”

Deze expeditie zette de kroon op een jarenlangen systematischen arbeid van Kapitein Williamson, ten einde zijn uitvinding van de onderzeebuis te volmaken. V.

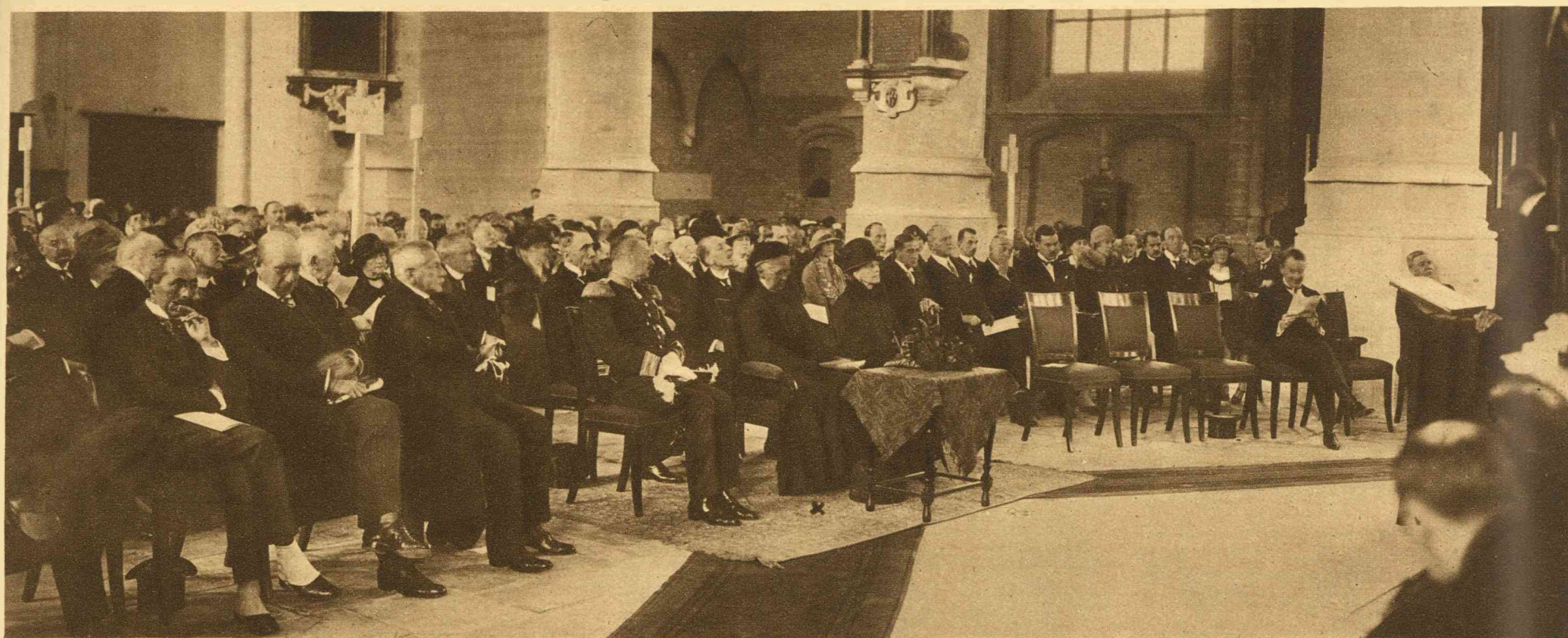
Een strijd tusschen visch en mensch.

De collecte voor de slachtoffers van de ramp te Borculo te Amsterdam.

op Koninginnedag 1925, die ruim f 63.000 opbracht. Links: de „zilvertram”, waarin een jazz-band-orkesje zat, bracht veel publiek bijeen, dat dan door ijverige dames met busjes „bewerkt” werd. Midden: Raaf Bouwmeester die er met nog eenige andere artisten des morgens vroeg per auto op uittrok en heel wat voor de getroffen Borculoërs ophaalde. Rechts: door jong en oud, rijk en arm werd spontaan en met milde hand gegeven... en daaraan is het te danken dat er zoo'n aanzienlijke som bijeengebracht is geworden.

UIT HET VOLLE LEVEN

De nationale Grotius-Herdenking

Vrijdag 28 Augustus had in het Koor der Nieuwe Kerk te Delft de plechtige herdenking van Grotius plaats, georganiseerd door de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede. Het was dien dag n.l. 300 jaar geleden dat zijn over de gansche wereld bekende en beroemde werk over oorlogs- en vrederecht, *De jure belli ac pacis*, verscheen. De plechtigheid werd geopend met een rede van Prof. Treub (zie rechts op de foto, op het spreekgestoelte), en bijgewoond door H. M. de Koningin-Moeder (x) en verscheidene andere hooggeplaatste personen.

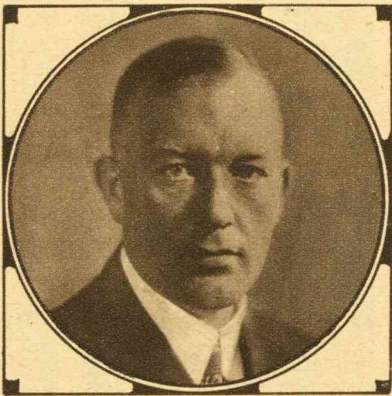
De nationale Grotius-Herdenking

Door den Secretaris van het nationaal Comité tot herdenking van de verschijning van Grotius' hoofdwerk, den heer H. Ch. G. J. v. d. Mandere, werd op den morgen van den herdenkingsdag een prachtige krans gelegd op het voetstuk van het standbeeld van Hugo de Groot op de Markt te Delft.

Luit.-Gen. J. M. Benteyn,

Gouverneur der Residentie, Inspecteur der Cavalerie, verliet den 5en September na aangevraagd eervol ontslag, den dienst.

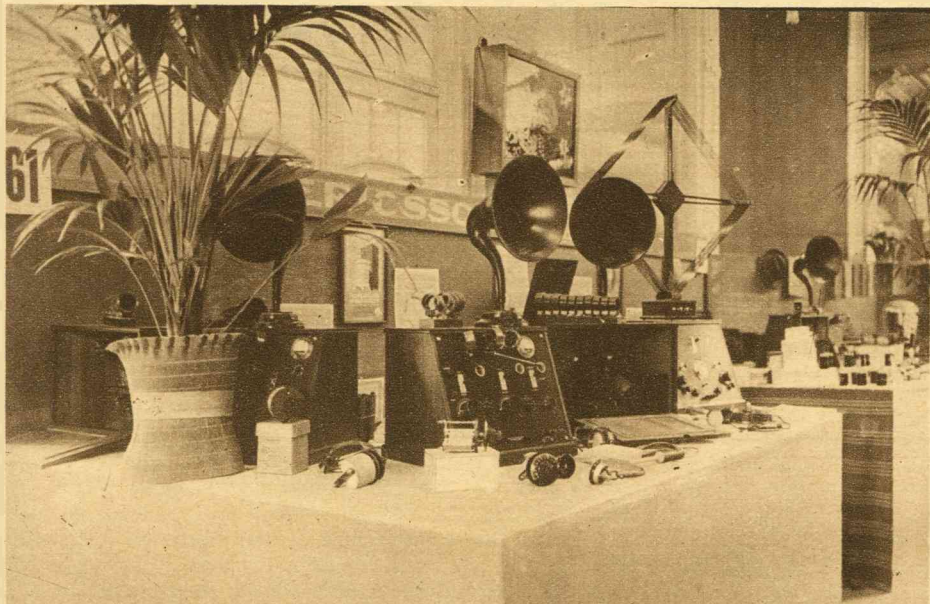
Prof. Mr. W. Zevenbergen,

hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, is op 41-jarigen leeftijd te Rotterdam overleden.

De nationale Grotius-Herdenking

De deelnemers aan de plechtige Grotius-herdenking maakten den volgenden dag een excursie naar het slot Loevestein, alwaar zij voor onzen foto-correspondent poseerden. Op den achtergrond het slot.

De Tweede Internationale Radio-Tentoonstelling in „Bellevue" te Amsterdam

die zich in een druk bezoek van radioliefhebbers mocht verheugen en dit, om haar vele interessante stands, ook alleszins verdiende. Wij klieken eenige der belangrijkste uitstallingen, die wij op deze pagina en op pagina 11 van dit nummer reproduceeren. Hierboven links: de stand van de Nederlandsche Ericsson Telefoonfabrieken te Rijen (N.B.). (Verkoopkantoor voor Nederland en Koloniën Koopman & Co., Heerengracht 370, A'dam). In deze stand is een keurige collectie Radio-ontvangeren en onderdelen van het bekende Ericsson-fabriekat bijeengebracht. Rechts: de stand van de Nederlandsche Radiowerken te Doorn. Hier werd onze aandacht vooral getrokken door het „Monoknop"-ontvanger, dat zonder accu's en zonder spoelen werkt en dat inderdaad een groote stap dichter beteekent naar een werkelijk ideaal-ontvanger.

VIER TEMPERAMENTEN

Het is slechts een zeer lichte keelontsteking.

De slijmhuide is een beetje gezwollen, en ziet een weinig rood. Een klein, roodachtig blaasje op het zachte gehemelte. Geen koorts. Slechts een geringe pijn bij het slikken. Anders is alles in orde.

Het objectieve bevinden is dus zeer gering. Maar in het leven komt het niet zoozeer op het objectieve „wat” aan, als wel op het subjectieve „hoe”. Iedereen draagt hetzelfde „wat” op een andere manier.

En niemand kan voor een ander een werkelijken of ingebeelden last dragen .... Slechts kan men iemand leeren, „hoe” hij iets kan dragen!

DE SANGUINEUS.

De dokter zegt, dat het niets ergs is. Ik dacht het direct wel, dat het niets bijzonders was. Een kleine ontsteking, een lichte verkoudheid. Gelukkig heb ik een gezonde natuur. Koorts en zoo, daar doe ik niet aan.

Thuisblijven? Nu goed, dan kunnen we tegelijk eens die brieven behandelen, die al zoo lang zijn blijven liggen. Er is feitelijk niets prettigers dan „ziek” te zijn, zonder dat je eigenlijk iets mankeert.

Het slikken doet een beetje pijn. Maar het gaat al wat beter! Ik verheug er me al op, dat ik weer gauw goed kan slikken. Dan zal ik van het eten en rooken weer eerst pas goed genieten. Men is eigenlijk wel een beetje ondankbaar. Doorgaans beseft men niet, hoe goed men 't heeft. Het is 'n zegen dat dit op zoo'n dag, waarop men zich niet heelemaal goed voelt, eens tot iemands bewustzijn doordringt.

De pijnen zijn eigenlijk reeds heelemaal verdwenen. Die dokter met zijn tabletjes weet het toch maar! Ik moest feitelijk vandaag nog in huis blijven. Maar het gaat werkelijk zoo goed, dat ik mijn kaartavondje vanavond niet wil missen. Misschien zal ik een warmere jas aantrekken ....

Een sigaar? Ik mag niet. Maar waarom niet?... Het smaakt uitstekend.... En rook desinfecteert de keelholte!

DE FLEGMATICUS.

Neen maar, wat ben ik moe! Ik kan haast niet van den divan opkomen! Reeds het weten alleen

.... Slecht, beroerd, ellendig! Ik kan haast geen woord uitbrengen, door een keelontsteking.

.... De dokter? Ja, hij was er zoo juist. Ik mag vandaag den heelen dag de deur niet uit! Daar heb ik geen dokter voor nodig! Als ik thuisblijf en naar bed ga, wordt het natuurlijk vanzelf wel beter.

.... Neen, hij wil niet dat ik uitga. Dat moet juist *mij* nu weer treffen! Juist *vandaag*. Terwijl we vandaag een gewichtige conferentie hebben. Als zoo'n dokter nu werkelijk wat kon, dan moest hij iemand wat aan zijn keel smeren en dan moest de zaak klaar zijn.

.... Neen, je hoort toch, dat ik niet praten kan! Eten kan ik ook niet, drinken doet me pijn, rooken mag ik niet. Het is

steking” zou betreffen. Zulke razend-makende pijnen, die tot in mijn oor toe wroeten! Mijn gestel kan zooiets ook niet verdragen. Twee jaar geleden heb ik pas een zwaren aanval van griep gehad, en vijf jaar geleden een hevige maagontsteking. De mensch is wel een broos hulkje op de stormachtige levenszee!

Slikken kan ik heelemaal niet. Dat leidt in korten tijd tot ondervoeding, die iedere ziekte natuurlijk dubbel gevaarlijk maakt. Slappe kost moet ik gebruiken. Hoe kan ik dat nou, als ik iederen keer dat ik slik, helsche pijnen lijd, en de daardoor ontstane druk op den haard der ziekte de verwekkers misschien in den bloedsomloop persen?

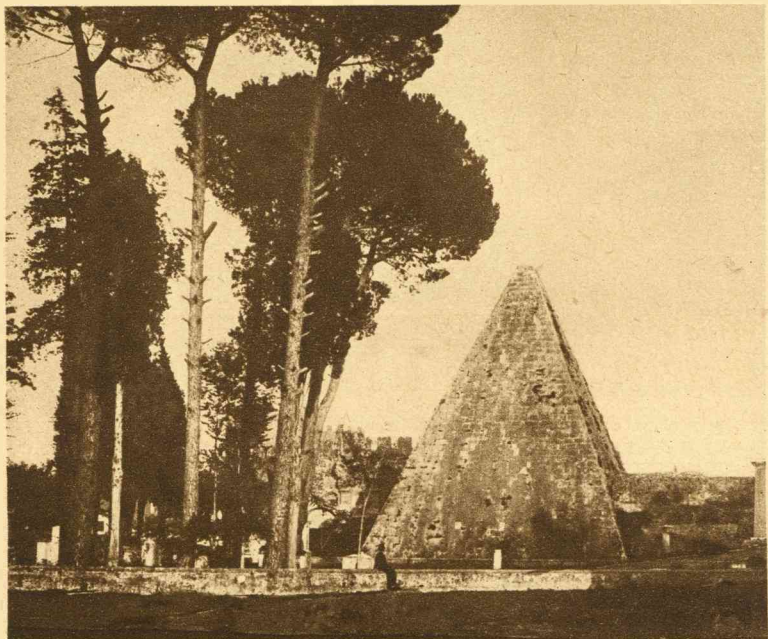
De tabletten die de dokter mij heeft voorgeschreven, neem ik natuurlijk niet in. Zulk tuig vergiftigt het lichaam heelemaal. Helpen kan het toch niet, want wanneer het met het bloed op de ontstoken plek komt, werkt het al niet meer. Die dokters .... ze schrijven altijd maar wat voor, omdat ze toch iets moeten doen als je ze roept.

Als ik langzaam slik, voel ik duidelijk dat mijn keelgat bijna *verlamd* is. Dat werkt niet meer. Zonder twiifel is die spier reeds verlamd; dan komt alles in mijn verkeerde keelgat. Als dat des nachts gebeurt, stik ik nog in mijn slaap. Ik moet iemand hebben die bij mij waakt. Waar die verlamming vandaan komt, zegt de dokter niet. Maar door die achterbakschigheid-ten-beste-van-de-zieke wordt deze juist tot vertwijfeling gedreven!

Het bedenkelijkste is eigenlijk, dat ik heelemaal geen koorts heb! Een goede koorts .... dat betekent ten minste dat het lichaam zich behoorlijk verweert. Mijn lichaam probeert niet eens tegenstand te bieden!

Een zweertje in mijn keel, zegt de dokter! Wat een huichelaar! Gelukkig heb ik zelf in den spiegel gekeken om te zien wat er op de ontstoken, gezwollen plaats zit. Een gezwel! Duidelijk afgeteekend, niet scherp begrensd, klaarblijkelijk zich invretend in het weefsel. Kanker! Een kankergezwel in mijn keel! En vergelijk daar nu eens mee, wat de dokter me zei!”

De beroepen van deze vier typen? In alle beroepen zijn al de vier typen vertegenwoordigd. Maar één ding is zeker: tot de „melancholici” behoort ongetwijfeld .... de zieke dokter zelf!

Een van de stilste en meest poëtische plekjes van Rome

is het protestantsche kerkhof, waar het hart van Shelly, waar Keats, Malwida von Mey-senbug en Goethe's zoon rusten, waar ook Pier Pander begraven werd: een kleine strook gronds slechts voor de vreemdelingen bestemd, die zich uitstrekt in de schaduw van de eeuwenoude pyramide van Cestius. Het golvende terrein met zijn donkere ianen bloeiende heesters en hooge cypressen, leunt tegen den verweerden antieken muur die de stad eertijds geheel omknelde, een ongerept stuk nog van het eerwaardige Rome dat een voorgaand geslacht zoo liefhad, maar dat nu al meer en meer opgezogen wordt door het moderne leven. — Hierboven de Pyramide van Caio Cestius, waarnaast zich het Protestantsche Kerkhof met zijn vele cypressen en pijnboomen uitstrekt.

Links: De gedenksteen op het graf van Pier Pander. Midden: Het gedenksteen boven het graf van Goethe's eenigen zoon August, die 1830 te Rome overleed. Rechts: Het graf van den dichter Keats, waarop geschreven staat: „This grave contains al that was mortal of a young English poet, who on his deathbed in the bitterness of his heart at the malicious power

zouden worden geschreven: „hier ligt iemand wiens naam geschreven was in water”, 24 Febr. 1821.

of his enemies desired these words to be engraven on his tombstone: here lies one whose name was writ in water”, February 24th 1821. Hetgeen vertaald betekent: „Dit graf bevat al hetgeen sterfelijk was van een jong Engelsch dichter, die op zijn sterfbed in de bitterheid van zijn hart om de boosaardige macht van zijn vijanden verlangde dat deze woorden op zijn grafsteen

dat je ziek bent, maakt iemand slaperig en moe. Ik voel het in al mijn ledematen. Het beste zou misschien wel zijn naar bed te gaan. Maar ik sta niet op van den divan.

De dokter zegt dat ik alles kan eten en drinken, ook al zou het wat pijn doen. Maar het is me de moeite niet waard.

Die tabletten neem ik niet in. Die geven toch niets. Zulke ziekten worden of vanzelf beter of het loopt direct mis af. Er iets aan doen kan men toch niet. Ik zal ook maar geen doek om mijn hals doen. Het is zoo'n werk om den doek nat te maken, het guttapercha eromheen te doen en dan .... ik weet niet waar die wollen sjaal van me is .... En waar ik veiligheidsspelden kan vinden, weet ik ook niet. Maar het zal zoo ook wel in orde komen.

Het beste is maar gedurende zijn heele ziekte te slapen en daar .... wil .... ik .... ook .... maar .... direct .... mee .... beginnen ....

DE CHOLERICUS (aan de telefoon).

.... Wat? Juffrouw, ik versta geen woord ...!
.... O, ben jij het, amice!

om .... — .... Neen, ik heb niet eens koorts.

.... Wind me toch niet op! Ik schreeuw toch heelemaal niet! Ik zeg alleen maar, dat ik het altijd moet zijn, die telkens ziek is, dat altijd *mijn* zaken faliekant moeten uitkomen, omdat mijn zwakke natuur het me onmogelijk maakt over mijn tijd te beschikken zooals het hoort. Dat is toch geen leven! Waar blijft dan de rechtvaardigheid? De een is steeds gezond en ik heb altijd wat anders!

.... Wat, ik anders altijd kerngezond? Maar begrijp dan toch in welk een toestand ik verkeer, omdat ik nu al onafgebroken sinds gisterenavond thuiszit. In mijn zaak loopt alles in het honderd. Je behoeft me heusch niet op te bellen, als je me alleen maar onaangenaamheden hebt te zeggen!

Juffrouw, als u nu nog eens de verbinding onderbreekt, zal ik me beklagen aan het kantoor. U hoort toch wel, dat ik zoo geen woord kan zeggen ...!

DE MELANCHOLICUS.

De dokter heeft me niet de waarheid gezegd.
Het is uitgesloten dat het hier maar een „lichte keelont-

DORPS-IDYLLE

Reeds van den vroegen morgen af is Harmen op den akker, zooals gisteren en eergisteren, zooals het laatste en voorlaatste jaar. Wanneer was Harmen eigenlijk niet op den akker geweest?

Gelijkmatig trekken de beide bruine paarden den blankgeschuurden ploeg. Bruinglanzende, golf naast golf, ligt daar de opengescheurde akker 'en weert zich niet. De blauwe hemel leunt als steunend op ellebogen over het land en kijkt toe. Hij heeft een witte wolk voor de zon geschoven, opdat zij hem niet steeds in de oogen steekt. Nu heeft hij alleen maar af en toe zich te verdedigen tegen de overmoedige leeuweriken, wanneer deze eens te hoog vliegen en als vliegen om zijn blauwen neus zoemen.

Harmen, een boterbloem tusschen zijn tanden, heeft de

rechte voor weer tot aan het einde van den akker, tot bij den landweg, getrokken. De beide paarden keeren hier al reeds vanzelf om.

„Morgen!” roept op den weg een heer en zijn groet is half als een vraag, half als een groet bedoeld.

Harmen draait zich langzaam om. Ook de beide paarden wenden hun koppen en werpen hun staarten als begrijpend een keer in de hoogte.

„Morgen!” zegt dan ook Harmen vroolijk langs de gele boterbloem heen, wachtend op hetgeen er volgen moest. Die twee vreemden waren ook gisteren hier, het zijn pension-gasten uit het dorp, het meisje met haar vader. Precies om denzelfden tijd waren ze gisteren hier; hij was het reeds bijna vergeten. Dan zal het nu ook wel weer gauw luiden voor het middaguur.

„Nog niet moe?” vraagt de heer. Na deze vraag sprong het meisje met een korten aanloop handig over de smalle sloot, stond het volgende oogenblik naast de paarden en klopte Antje op den nek, zoodat het dier sierlijk en welge-luimd met den staart zwaait.

„Kun je ook paardrijden?” vraagt zij dan zonder eenige inleiding aan Harmen.

Deze beweegt de gele boterbloem slechts een keer omhoog en omlaag, en lacht. Hij heeft zijn pet van zijn kortgeknippte haren genomen en trekt met zijn vrije hand zijn hemd op de natte, bruin-gebrande borst tot een nauw spleetje bijeen. Dan zegt hij: „Ik heb bij de huzaren gediend!”

De kerkklok heeft wel is waar nog niet voor het middag-uur geluid, maar Harmen spant toch zijn paarden uit.

„Pas op, Marie!” waarschuwt de deftige heer.

„Ik kan toch wel meehelpen, vader!”

Bij deze woorden lachte Harmen, half uit medelijden, en half geveleid. Eerst steekt hij de gele boterbloem in de manen van Antje, en dan neemt hij het meisje den ketting uit de hand met de woorden: „U zou je misschien vuil maken, juffrouw!”

Met zijn drieën gaan zij, langzaam achter de beide paarden aan, naar het dorp terug, Harmen, met zijn buis over zijn arm geworpen, in het midden. Hij is een hoofd groter dan Marie en grooter ook nog dan haar vader. En zooals gisteren vertelt hij ook nu weer van den wind en het weer, van zijn moeder thuis en van zijn jongeren broer. Die zou het bedrijf moeten leiden als hij eens werd weggenomen. Maar het zou best gaan hoor!

„Alles zal wel gaan” lacht de blauwe hemel achter hen. Hij heeft zich opgericht achter den akker en strekt zich nu breed en wollig en warm over het heele dorp en het woud uit, tot ver naar beneden aan het naburige dorpje.

De drie menschen zijn goede vrienden geworden. 's Middags en 's avonds halen zij Harmen geregeld van den akker af. Dan helpt Marie bij het uitspannen. Harmen lacht, half medelijdend en half geveleid. Maar hij neemt haar toch telkens weer den ketting af: „U zou je misschien vuil maken, juf-frouw!”

En eens, op zekeren keer, heeft zij Harmen gevraagd of zij niet op den terugweg op het paard mocht zitten. Toen had hij Antje het tuig afgenomen, zijn eene knie naar voren gebogen en haar geholpen het paard te bestijgen.

„Je zit daar als een koningin!” had haar vader gelachen.

Tot zij op zekeren dag plotseling vertrekken moesten. Des middags hadden zij Harmen weer van het veld afgehaald.

Kantwerkster te 's-Gravenmoer (N. Br).
aan den arbeid.

Toen had Marie's vader ineens gezegd: „Harmen, je bent een verstandige kerel. Ik vertrouw je. Wil je een beetje op Marie letten? Zij mag nog eenigen tijd hier blijven. Wil je?”

Harmen kleurde als een schooljongen en zei: „Natuurlijk, heel graag, mijnheer!”

En Marie had zich snel en onopgemerkt voorovergebogen om een paar veldbloemen te plukken...

Sedert veertien dagen wandelen zij nu steeds samen, Marie en Harmen. Zij haalt hem iederen middag en avond van het veld, iederen dag, zonder mankeeren. En hij let nu niet meer zooals anders op den hemel en hij ziet nu niet meer, dat de leeuweriken als vliegen om den blauwen neus van den hemel dollen, en hij houdt ook geen gele boterbloemen meer tus-schen zijn tanden. Sedert zij elkander voor het eerst gekust hebben, hij, de boerenjongen en zij het teere, deftige stads-meisje, heeft hij steeds liederen in zijn mond inplaats van zwijgende boterbloemen.

Natuurlijk weet het heele dorp het al. Maar niemand weet eigenlijk wat hij ervan zeggen of denken moet. Alleen de meisjes zijn heimelijk verbitterd. Harmen is een nette, aardige jongen, en ieder van haar zou hem graag tot man gehad hebben. Maar hij had nooit hun omgang gezocht. Hij was steeds een stille, eigenaardige jongen geweest. En nu was dat juffertje uit de stad gekomen, en die had blijkbaar iets in hem veranderd. Maar toch is niemand nog werkelijk boos

op hem! Bovendien, wat wisten zij eigenlijk van hem? Alleen, dat hij steeds met het „juffertje uit de stad” samen was!...

Op een Zondag hebben zij zelfs samen gedanst op de ker-mis in het naburige dorp. Toen naderhand de dominee hen onderweg inhaalde, liepen ze zelfs gearmd. Haha, dacht de dominee, er is dus wel wat van aan! Maar Harmen liet niets merken. Hij liet Marietje zelfs niet eens los, toen ze al praten met den dominee verder naar het dorp liepen.

Maar des avonds kwam de meid vragen of Harmen even op de pastorie wilde komen.

„Harmen,” zei toen de dominee tegen hem, „je bent een verstandige jongen, maar het gaat niet, met die juffrouw, heusch niet!”

De dominee had het steeds goed met Harmen gemeend, dat wist hij, vooral sinds zijn vader dood was.

Maar Harmen bleef kalm, zooals dien middag op den land-weg, en zei: „Dat weet ik, dominee, dat het niet gaat. Maar ik blijf daarom toch verstandig.”

Toen kwam de brief uit de stad. Marie moest terug. Zij gaat, zooals altijd des morgens naar Harmen op den akker en geeft hem den brief. Terwijl hij leest, klopt zij Antje op den hals en slaagt erin zich goed te houden.

Zoo vertrok zij. Zij wuifde zoo lang tegen Harmen met haar zakdoek als zij hem zien kon, totdat de trein verdween in het woud.

Alleen een paar overmoedige leeuweriken vlogen nog een tijdje met haar trein mee.

Toen bleven ook deze achter...

Veertien dagen later kwam er uit de stad een klein pakje voor Harmen. Zijn moeder gaf het hem na het avondeten. Hij ging ermee naar zijn kamertje en zette zich voor het open dakraampje, waar de berkeboom zijn groene vingers door-heen stak. Uit het doosje haalde hij een roode en een witte roos en dit briefje: „Lieve Harmen! Dit stuur ik je als een afscheid. De roode roos, omdat wij elkaar hebben liefgehad, de witte, omdat je zoo ridderlijk was tegenover mij. Marie.”

Harmen heeft weer een gele boterbloem tusschen zijn tan-den, als hij des morgens op den akker de rechte voren trekt, zooals gisteren en eergisteren, zooals het laatste en het voor-laatste jaar. Weer leunt de hemel, als steunend op ellebo-gen, breed over den bruinen akker en kijkt toe. En Harmen klopt Antje vaak op den nek, wanneer zij aan het eind van den akker zijn bij den landweg, en zij moeten omdraaien. En Antje, die zich het meisje herinnert, laat het zich gaarne wel-gevallen en zwaait haar staart.

Thuis echter staan twee rozen in Harmens kamertje, een roode en een witte...

Hoewel er in zijn hart iets veranderd is, is hij in de oogen van het dorp weer de stille, eigenaardige jongen van weleer geworden. En de meisjes vergaten het juffertje-uit-de-stad. Harmen groet hen allen even vriendelijk, net als vroeger, maar geen een kan zeggen, dat hij tegen haar aardiger is dan tegen de anderen, hoewel ieder van haar d'r best er voor doet. Want hij is een nette jongen, en hij kent zijn werk... En zij, wel, ze zouden graag op zijn boerderij de plaats van zijn oude moeder innemen...

Maar Harmen blijft allèen maar vriendelijk tegen hen...

Want in zijn hart staan er twee rozen, een roode en een witte.

Waar het aanschijn der wereld met een sneeuwvade is bedekt. — De 4055 M. hooge Piz Bernina in Oost Zwitserland.

VERMOEDENS VAN MISDAAD

door JERMYN MARCH

Geautoriseerde vertaling uit het Engelsch.

Ze verlichtte haar geweten door zichzelf wijs te maken, dat een meisje met zoo dure liefhebberijen en een zoo wereldwijze ervaring niet voor altijd gelukkig kon zijn als de vrouw van een gewonen sportieven landjonker.

„Je hebt een verovering gemaakt op onze buurman,” zeide ze tot Helen in de kleedkamer. „Hij is verwend, geloof ik, maar gewoonlijk is hij meer geneigd om *zich* te laten vermaken, dan dat hij de moeite doet, om anderen bezig te houden.”

Helens eerlijke, ernstige oogen ontmoetten de hare. „Zoo?” vroeg ze en ze knikte nadenkend. „Ja, het zou me niet verwonderen, als dat zoo was.”

Zij ontkende haar verovering niet, maar er was niet het teeken van voldoening in de kalme aanvaarding van het feit.

„Ze is er te veel aan gewoon geraakt,” dacht de andere vrouw bitter, terwijl ze heur haar opkamde en haar neus poederde, zich te zelfder tijd bewust zijnde van een tikje jaloerschheid, dat de bleke fijne huid van haar gezellin geen poeder noodig had en dat de zijgolvende haren, die ze onder den grooten rand van haar hoed schikte, net even mooi zouden zijn als ze in de war zaten, als dat ze netjes opgemaakt waren.

Ze was een beetje boos op die zuivere onbewustheid, geboren uit fysieke volmaaktheid, voor wie de hulde van een man als Simon Danvers niets buitengewoons, en de stille vereering van Jim Warriner slechts een kleinigheid was.

De bewondering van Mr. Warriner bepaalde zich tot zwijgen, zelfs toen hij dien avond door Viola Heathcote ondervraagd werd, wat hij van de jongste der huurders van Denys Berrick vond.

„Ik heb een flauw idee, dat ik haar al eens eerder gezien heb,” was alles, wat hij met zijn lijzige stem zeide. „Ergens, maar ik weet niet meer waar. Maar zij zegt, dat wij elkaar nooit eerder ontmoet hebben en ik kan haar in ieder geval niet thuis brengen, noch haar naam. Carmichael?” Hij schudde zijn hoofd nadenkend.

Lady Millicent brak in diep, eenigszins gemaakt lachen uit.

„En het beste en slechtste is,” haalde ze theatraal aan:

Geen van beiden treft blaam
Want zij is je kussen vergeten
En jij vergat haar naam.”

Iedereen stemde in met haar lachen, zelfs Warriner deed mee. Daarna staarde hij haar nieuwsgierig aan, de woorden verstrooid fluisterend „kussen”. Waarom had ze dat juist gezegd? Ergens in zijn hoofd sluimerde een herinnering; maar hij had een gevoel, dat het een droevige herinnering was — die niets met hofmakerijen uit te staan had.

Mrs. Mortimer schudde haar hoofd. „Ik zie niets geen verband tusschen zoenen en godinnen,” zeide zij, „en de Venus, of is het Diana? van het Dower House spreekt tot mij als een onbereikbare schoonheid.”

„Misschien is Warriner één van diegenen wien de goden en godinnen — liefhebben,” plaagde haar man hem.

„Ik niet. Zij sterven jong, is mij gezegd,” hernam de magere bruin-verweerde man, die een 38-jarig leven vol avonturen achter den rug had. „En ik ben het eens met Mrs. Mortimer. Ik kan me niet voorstellen,” voegde hij er zonder wrok aan toe — hij was niet de man, die invloed had op vrouwen — „dat deze bijzondere godin, zelfs op den Olympus uit haar plooi kan komen.”

„Wees er maar niet al te zeker van!” zeide Viola vroolijk. Ze had haar gastheer met groote belangstelling zitten bekijken. „Als je wil weten, of Diana haar pijl en boog kan vergeten, moet je het maar eens aan Sir Denys Berrick vragen. Hij vindt haar heel genaakbaar.”

Het was een schot op goed geluk af, maar de snelle opflikkering in de oogen van Danvers, toen zij de hare vragend zochten, zeide haar, dat het geraakt had. Hoewel hij glimlachte, was het toch een beetje grijnzend, en om zijn mond waren harde lijnen.

„Zeg, kom je me vertellen, dat de jonge Berrick plot-

seling een „homme à femmes” is geworden?” spotte hij.

Zij zaten allen in de bibliotheek van Ashwynne aan de sigaretten en koffie, die voorafging aan een vrij luidruchtig gok-spel, en Danvers leunde tegen den arm van Viola's stoel. Ze leunde terug en blies een volmaakten ring van rook in de lucht, waardoor haar opgeslagen kleine oogjes hem snaaks begluurden, terwijl hij zich over haar heen boog.

„Ga je me soms vertellen,” vroeg ze zachtjes, „dat Sir Denys een ernstigen tegenstander zal hebben?”

„Gesteld eens, dat ik dat deed,” zeide hij, en behalve de cynische onverschilligheid in zijn toon, was er iets in zijn stem, dat zij er nooit eerder in gehoord had, „wat zou je daarop zeggen?”

Zij antwoordde hem, terwijl het lachen, veroorzaakt door de plagerijen op Jim Warriner, hoog opschalde: „Dat jij en ik altijd vrienden geweest zijn, Simon,” zeide zij zacht, „en dat ik je het beste toewensch.”

„Dank je,” zeide hij, en ze wist door de warmte, waarmee zijn kort antwoord doortrokken was, dat hij in haar zag een *bondgenoot*, even goed als zij duidelijk waarnam, dat erkende hij, dat ook zij er belang bij had, hem te helpen.

En reuzenzwerm bijen

Volgens deskundigen is dit een zeer buitengewone zwerm, zoowel om zijn grootte als zijn vorm. De imker staat er achter, gereed om hem in zijn korf te schudden.

Het was vreemd om te denken, dat Simon, dien zij er altijd op aangekeken had als ontbloeit te zijn van alle gevoel, verliefd zou worden op 't eerste gezicht als een gewone schooljongen! In ieder geval had hij het stevig te pakken, zooals mannen van zijn leeftijd dat zoo dikwijls krijgen.

Zij glimlachte, omdat zij er hem den laatsten tijd van verdacht, niet goed meer te slapen. Haar kamer was in het oudste gedeelte van het huis, tegenover de rookkamer en vlak bij een smalle trap die er heen leidde; en zij had verscheidene keeren, lang nadat het huis geheel stil was, en zij de heeren elkaar goeden nacht had hooren zeggen op de trap, een eenzamen stap gehoord, die de balken deed kraken, en na een paar oogenblikken werd dan een deur heel voorzichtig gesloten, die zij wist, dat van de kamer van haar gastheer moest zijn.

Ze had gedacht, dat zaken hem wakker hielden. Zijn goedmoedigheid was af en toe gedwongen geweest; en daar zij hem zoo goed kende, had zij snel haar eigen gevolgtrekkingen gemaakt uit z'n ongewone verstrooidheid, die zich af en toe van hem meester maakte. Daar was dus nu een oplossing voor; ze lachte over haar eigen verzinsels: financiën waren kinderspel voor hem, of (zelfs nog rijker aan verbeelding was de gedachte geweest) dat de geheimzinnige man, die in de ijzermijn huisde, debet was aan zijn slecht humeur.

Maar dienzelfden nacht, terwijl ze lang reeds zwaar sliep, om op te knappen van de lange dagen, late uren en te overvloedige levenswijze, kraakten behoedzame stappen op het grind onder haar raam, en de zijdeur, die uitkwam op het terras, opende zich bijna tegelijkertijd op een voorzichtig geklop.

Danvers nam een overjas op, terwijl hij de deur opende; het scheen dat hij gewacht had op dezen oproep. Een man in een „manchester” pak stond buiten in het maanlicht, en stapte binnen op het korte bével van den ander.

„Hij is er erg beroerd aan toe vanavond,” meneer, zeide hij met fluisterende stem, welks Londensch accent

hem deed verschillen van de andere bedienden van Ashwynne, die allen het Devonshire dialect spraken. „Mijn vrouw zegt, dat-ie den nacht niet meer halen zal, dat zegt ze. Hij ratelt den heelen dag door als een machine, als moest-ie er mee vooruit — kletst, kletst, kletst — en terwijl-ie daar ligt, niet wetend wie tegen hem spreekt. 't Maakt ons heelemaal van streek. Mijn vrouw zegt, dat het een schande is, om hem zoo zonder dokter te laten liggen —”

„Je vrouw is gek,” viel Danvers ongeduldig in de rede. „Een dokter zeker, om te luisteren naar zijn verhaal! Ik kan nog beter ineens de politie inroepen en er een eind aan maken. Waarom heb je hem weer zoo veel drank gegeven?”

„'k Kon het niet helpen, heusch niet,” Sanderson verdedigde zich stuursch. „Ik heb orders gekregen, om hem kalm te houden en verbeeld je, dat-ie door het dorp gaat loopen wild en woest, en dat zou-ie doen als-ie niet te drinken had.”

Danvers deed hem zwijgen en fronste zijn voorhoofd.

„Hij moet wel veel gedronken hebben, dat hij er zoo aan toe is,” zeide hij vluchtig. „Waarom heb je me niet eerder laten roepen?”

„Maar ik zei U toch, dat-ie anders weggelopen zou zijn, meneer, en hoe kon ik weten, dat-ie zoo kopje onder zou gaan? Den laatsten keer duurde het weken, voor hij zoover was. Dit keer —” zijn stem zonk tot een heesch gefluister — „heeft-ie geen kracht meer. We kunnen den dokter er buiten houden, maar de lijk-schouwer? die zal een onderzoek willen instellen.”

„Zoo, denk je dat?” De grijnzende minachting in den toon van zijn meester deed hem bewegen van den eenen voet op den anderen. „Mijn hemel, man, je moet toch een harden kop hebben, dat je *daar* geen uitkomst voor weet.”

Hij zette een zachten viltten hoed op en opende de deur. Hij sloot ze geluidloos achter hen toe en gaf den weg aan, zich vlak bij den muur van het huis houdend, tot ze verscholen waren achter een groep struiken. Daar gingen ze dwars doorheen en kwamen toen uit op den achterweg. Ze liepen snel en zwiingend door den warmen zomernacht, en toen ze door het hek op het paadje kwamen, lagen de weiden als zilveren lakens onder het licht der maan.

Uit den stal in den hoek van de weide, die de ijzermijn omgaf, duidde het onrustig stampen van hoeven aan, dat het groote paard veilig opgesloten was. De witte muren van het huisje glinsterden spookachtig aan het eind van het veld. Zelfs het lamplicht, dat zacht door de roode gordijnen van de keuken heendrong, was niet bij machte de zenuwachtige vrees voor spoken te verjagen.

Hier was de verborgen schuilplaats, waar vreemde, vreeselijke dingen zouden kunnen geschieden, aan iedereen buiten zijn grenspalen onbekend.

Een magere, vaal uitziende vrouw deed de deur open. Een blik van verlichting gleed over haar gezicht, maar ze uitte geen welkomstgreet, toen zij de twee mannen binnenliet in de laaggezonderde keuken, warm en benauwd en onfrisch ruikend na de opwekkende geurige nachtlucht. Een grootvaders-klok in een hoek tikte hard, en door een gangetje dat leidde naar de onbekte kale trap, kwam een zacht, eentonig geluid, dat nooit ophield, nooit luider werd dan een zagende dreun, waarvan de woorden niet te onderscheiden waren.

„Hij is altijd hetzelfde,” zeide zij, en ze nam de kleine olielamp op, die op de keukentafel stond. „Wilt U naar boven gaan, meneer, om eens naar hem te kijken?”

Haar stem verschilde in hoedanigheid en accent van die van haar man. Zij sprak als een voorname bediende, min of meer correct. Danvers nam de lamp, en bukkend onder de lage deur door, beklom hij de steile trap, haar en haar man in 't donker achterlatend. De vrouw ging naar het raam, sloeg een gordijn op, en liet het maanlicht de kleine kamer binnenstroomen. Het deed haar uitgetputte trekken uitkomen, en de blik van haar man rustte een beetje angstig op haar vastgeklemden lippen en haar vermoeide oogen. Norsch als hij was, zelfs tegen zijn werkgever, wreed voor degenen, die onder hem stonden, was zijn houding tegenover zijn vrouw angstig beschaamd en berouwvol.

„Denk je, dat-ie om zeep zal gaan?” fluisterde hij heesch.

„De hemel weet het!” antwoordde zij met plotselinge heftigheid. „En als-t-ie om zeep gaat, wat zal *hij* — ze bewoog haar hoofd naar het plafond — er dan mee willen beginnen?”

„Hij zegt, dat er geen schouwing mag plaats hebben,” zeide Sanderson langzaam.

(Wordt vervolgd)

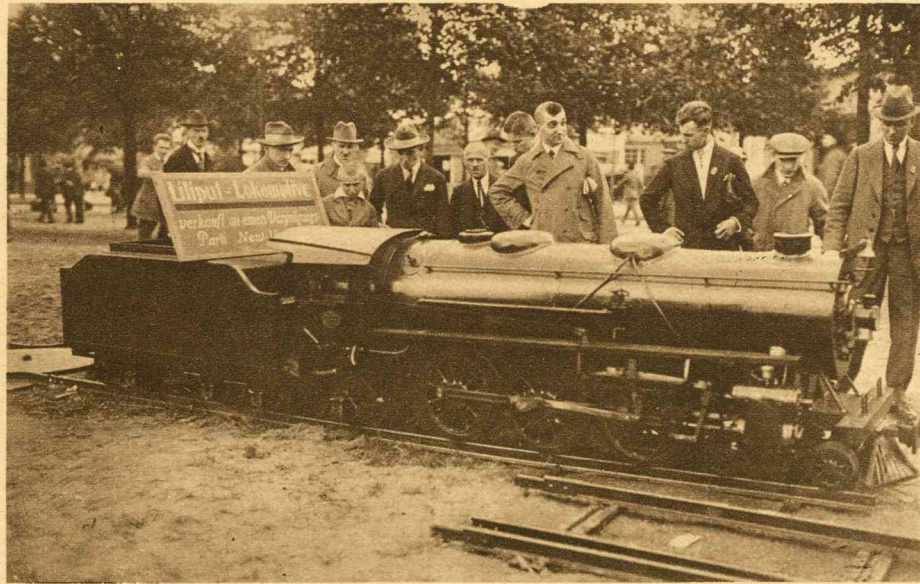

Van de Leipziger Herfstmesse

Zondag 30 Augustus had te Leipzig wederom de opening plaats van de bekende jaarlijksche herfstmesse. Evenals andere jaren waren ook thans weer talrijke handelslui en industrieelen uit bijna alle deelen der wereld aldaar samengekomen om hun oude relaties te verfrischen of nieuwe aan te knopen, en om zich op de hoogte te stellen van hetgeen de rusteloos voortschrijdende techniek en industrie aan nieuwe producten sinds de vorige Messe had voortgebracht. Ook uit ons land waren veien naar Leipzig gekomen. — Men ziet op onze foto links het vertrek van den extra Messe-trein op Zaterdagmorgen 29 Aug. om 7.19 van het Centraal-station te Amsterdam. Met een X de heer H. J. van der Borg, de eere-vertegenwoordiger van het Messamt voor

de Mustermessen in Leipzig voor Nederland, die sinds vele jaren de beangen der Nederlanders gedurende de Messedagen behartigd heeft en die daarom op den 25sten „Hollander-avond“, 31 Augustus i.l. te Leipzig gehouden, op hartelijke wijze gehuldigd werd bij monde van den consul-generaal te Leipzig, den heer Knobel, en vele andere vrienden. De heer van der Borg had als herinnering aan dit jubileum een fraai geschenk in ontvangst te nemen, hem vereerd door alle aanwezige Hollanders als dank voor zijn steeds weer belangeloos gegeven hulp en raad. — Rechts: Hoe er in de straten der stad reclame gemaakt werd door verschillende fabrikanten: een wagen met meisjes uit het Spreewald, die de aandacht vestigden op de producten van een chocoladefabriek te Cottbus.

Van de Leipziger Herfstmesse

Links: de futuristische reclame van de Union der Socialistische Sowjet-republieken, die eveneens op de Messe vertegenwoordigd was. Midden: een nieuwe Liliput-locomotief, die verkocht was aan een amusements onderneming te New-York, en die veel belangstelling trok. Rechts: een kijkje in een der straten van de binnenstad, centrum van de algemeene Messe.

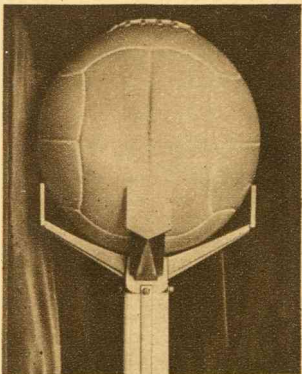

De tweede Internationale Radio-tentoonstelling in „Bellevue“ te Amsterdam

De zeer belangrijke stand van den Nederlandschen Radiohandel, gevestigd Anna Paulownastraat 49, Den Haag. Men vindt daar een speciale collectie meetinstrumenten, kleine luxueuse apparaten tegen lagen prijs en apparaten voor korte golfengte. Als een bijzonderheid kunnen wij er nog bij vermelden dat alles nederlandsch fabricaat is en vervaardigd werd door het personeel van de voormalige, thans geliquideerde N. V. Radio Industrie.

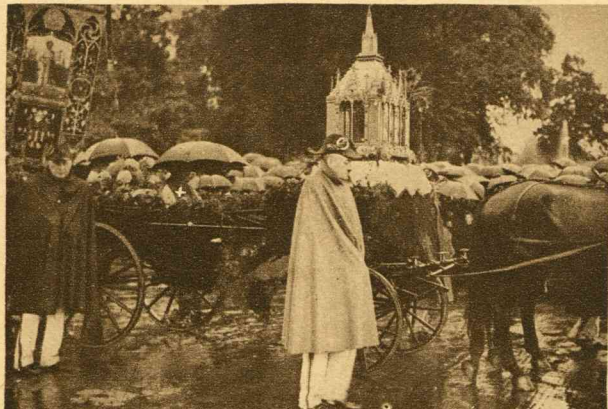

De niet minder belangrijke stand van „Amradio“, Agentuur en Commissiehandel van den heer A. J. M. v. d. Borg, Singel 158. Amsterdam, waar wij eveneens een zeer groote schitterende collectie radio-toestellen en onderdeelen aantreffen.

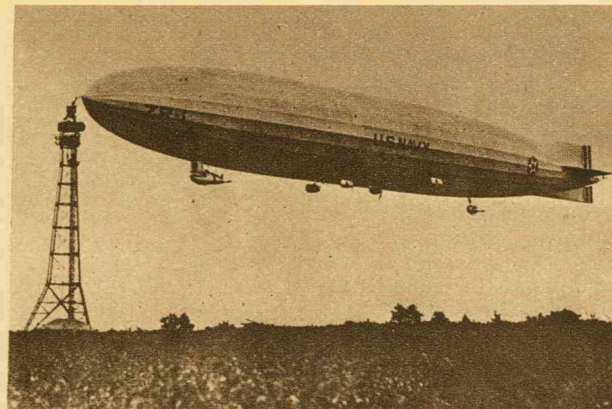
De nieuwe Zilveren Bal

door onzen correspondent gekiekt bij de receptie van de „Zilveren Bal Commissie“ te Rotterdam op Zaterdag i.l.

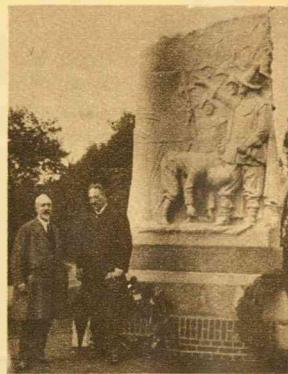
De Canisiusfeesten te Nijmegen,

die van 6 tot 9 September worden gehouden, werden Zondag ingezet met den plechtigen intocht van Z. D. H. Mgr. Dr. M. Besson (X), met de relikven van den H. Petrus Canisius (vooraan op de staatsiekaros).

De „Shenandoah“

het Amerikaansche luchtschip, dat tijdens een wervelstorm boven den staat Ohio door midden brak. De commandant Landsdowne en een groot deel der bemanning werden gedood; de overigen werden zwaar gewond.

Het Meindert van der Thynen-monument

dat Woensdag i.l. te Coevorden is onthuld. Links de heer Hagedoorn (uitvoerder van het werk) en rechts de heer August Falise, de ontwerper.

ONZE DAMES-RUBRIEK

ONDER REDACTIE VAN AMY VORSTMAN-TEN HAVE

De bereiding van den wijn, het bier en den brandewijn.

Wij kennen allen deze drie dranken en voor veel menschen is de een of ander daarvan een levensbehoefte geworden. Matig gebruikt hebben ze een opwekkend, verfrisschend en verwarmend, het bier zelfs nog een voedend vermogen, maar bij overmatig gebruik bedwelmen zij. Dit opwekkend of bedwelmend vermogen ontleenen zij aan een en dezelfde stof, n.l. aan den alcohol of wijngeest, ook spiritus genaamd, en daarom heeft men aan hen zoo wel als aan alle wijngeest bevattende dranken den naam spiritueele of geestrijke dranken gegeven. De wijn en ook het bier waren reeds, gelijk wij zullen zien, aan de oudste volkeren bekend, de brandewijn daarentegen werd vroeger slechts als geneesmiddel gebruikt, en is eerst later als werkelijke drank in gebruik gekomen.

Wanneer en waar de eerste wijn bereid en gedronken werd, weten we niet bepaald op te geven, want deze terecht meest geliefkoosde drank was reeds aan de oudste volkeren, van wie berichten tot ons gekomen zijn, bekend en zelfs deze waren het over den oorsprong van den wijn oneens.

De meeste Grieken hielden den wijn voor een goddelijk geschenk van Dionysus; anderen noemden Bacchus den gever van den wijn; de Israëlieten geloofden dat Noach het eerst wijn uit druiven vervaardigd had en zoo zouden er nog een menigte vermoedens zijn op te geven.

Dit alleen weten wij met zekerheid, dat de wijn reeds in de vroegste oudheid bekend en geacht was. Maar verder den sluier op te lichten, is onmogelijk.

De eerste wijnbergen in Duitschland werden omstreeks het jaar 181 n. Chr. door keizer Probus aan den Rijn en Moezel aangelegd; in de 6e eeuw waren ze ook reeds in Frankrijk bekend en zoo breidden ze zich meer en meer uit.

Noch wijn, noch bier, noch brandewijn worden

door de natuur klaar geleverd, zij moeten kunstmatig verkregen worden en wel uit stoffen, die wij aan 't plantenrijk ontleenen. Den wijn verkrijgen wij uit het sap der druiven, — en de met den wijn overeenkomende en dikwijls daarvan nauwelijks te onderscheiden dranken uit de sappen van verschillende vruchten als kruisbessen, aalbessen, peren, appels, enz.

Het bier wordt vervaardigd uit verschillende graansoorten; brandewijn kunnen we uit ieder product verkrijgen, dat wijngeest, suiker of stijfjel bevat.

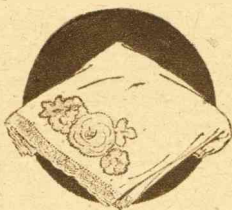
Bij de vervaardiging van geestrijke dranken uit bestanddeelen van planten, is in zooverre een overeenkomst, dat hunne vorming van een eigenaardig chemisch verandingsproces, de zoogenaamde gisting afhangt, daar deze den wijngeest van den te verkrijgen drank vormt. Het wezen dier gisting bestaat in een chemische verandering van druiven of vruchtensuiker in wijngeest of koolzuurgas, onder medewerking van eene stof, die deze verandering opwekt of veroorzaakt, het zoogenaamde ferment, droesem. Terwijl n.l. een bestanddeel van den droesem tot bezinsel begint over te gaan, draagt hij de daarbij plaatsgrijpende verandering op de buitendeelen over, waardoor deze insgelijks tot een verandering hunner bestanddeelen genoodzaakt worden. Wegens de zooeven genoemde overeenstemming noemt men daarom geestrijke dranken ook wel gegiste dranken. Een druiven- of vruchtensuiker bevattende zelfstandigheid is dus het eerste vereischte voor de bereiding van een geestrijken drank en alleen daarin is eenig verschil, dat of (gelijk bij druivensap en andere zoete vruchtensappen) de suiker reeds in het plantenvoortbrengsel gereed aanwezig is, en door het van zelve ontstaan van gistdeeltjes, bij het enkel blootgesteld zijn aan de lucht, in gisting geraakt, of dat door bijzondere chemische verandingsprocessen uit de stijfjel van verschillende planten (granen, aardappelen, enz.) eerst suikerhoudende vloeistoffen kunstmatig verkregen en door bijvoeging van opzettelijk daartoe vervaardigde gist tot gisting gebracht worden, zooals bij het bier en den brandewijn.

Het geluk of het ongeluk, dat voor de ziel het ware is, kan alleen van het onware onderscheiden worden, doordat uit het eerste de ziel groeikracht put, en het laatste de ziel uitput.

Zwart vilthoedje met garnering van zijden fluweel.

Tets nieuws voor lingerie

Voor hen, die van fraai ondergoed houden en geen tijd hebben om te zitten borduren, laten wij hier een nieuw en practisch idee volgen:

Koop een meter vroolijk gebloemde cretonne, knip met een scherp schaartje een bouquetje, een enkele bloem of een slinger uit, rijg dit op uw chemise, pantalon of onderjurk en festonneer met een wijden festonsteek met waschzijde den omtrek. Het gaat gauw en het effect is verrassend. Lichtblauwe bloempjes op rose, lila op wit, rose op lichtblauw enz.

Heeft men een zijden onderjurk of ondertaille, dan koopt men gebloemd zijden lint en gaat even zoo te werk. U zult eens zien hoe eenig het staat!

Wandeltoilet met lang tuniek-model op een kort waaiertokje. De wijde mouwen zijn eveneens waaivormig.

Nuttige Wenken.

Penseelen.

Penseelen, waarin vernis of andere kleverige lakverven gedroogd zijn, reinigt men, door ze af te wasschen in petroleum, spiritus, terpentijn of geest van salmiak.

Olievervlekken.

Deze verwijdt men door ze in te wrijven met een mengsel van 4 deelen brandewijn, 3 deelen groene zeep en 1 deel salmiakgeest, waarna men ze met warm regenwater nawascht.

Vliegvlekken.

Indien deze voorkomen op metaal, verwijdt men ze met een leeren lapje, gedoopt in spiritus.

Brandvlekken.

Men verwijdt brandvlekken uit linnengoed, zonder daarmede de draden te breken, door ze te bestrijken met in water opgeloste borax en daarna de vlekken op te strijken.

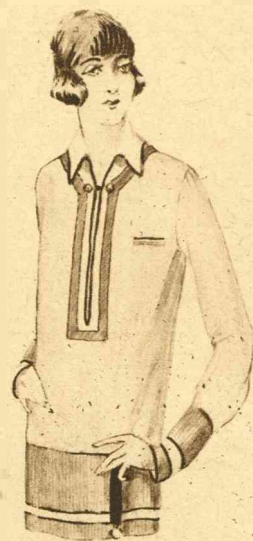
Recepten.

Kip met rijst.

Benodigd: 1 kip, 5 gr. zout, 250 gr. rijst, 50 gr. boter, 10 gr. bloem, $\frac{1}{2}$ citroen.

Bereiding: De kip wordt in lauw water afgewasschen en in 1 L. water met zout een uur gekookt.

Roer boter en bloem dooreen op de kachel, voeg 4 dL. kippenbouillon langzaam toe, zoo, dat de saus gebonden blijft. Kook de saus 10 minuten, doe er dan wat citroensap in. Kook de rijst in de rest van den kippenbouillon, met 3 à 4 dL. water verdund en wat zout. Na een half uur is de rijst gaar. Snijd de kip intusschen in netten stukken, eerst de pooten er af en dan de vleugels. Verdeel het karkas in stukken. Druk de rijst in een rijstrand, stort dezen op een schotel, leg de stukken kip in den rijstrand, giet een weinig saus eroverheen en dien de rest der saus er apart bij. Kip met rijst kan ook in een warmen puddingvorm gekookt worden. Men legt de kip en rijst dan laag om laag in den vorm.

Blouse van witte crepe de chine met ingezette reepen van fijn geplisseerde crepe de chine in afstekende tint. De rug is uit één stuk en geheel geplisseerd. Fraaie combinaties zijn: wit met grijs of wit met donkerblauw, of zwart met wit, of donkerblauw met schots, enz.

Kalfslever met saus.

Benodigd: 1 kalfslever, zout, spaansche peper, peterselie, 3 sjalotten of kleine uien, 1 schijfje knolselderij, $\frac{1}{2}$ winterwortel, $\frac{1}{4}$ deciliter azijn, een weinig suiker, $\frac{1}{2}$ liter kooknat van de lever en een weinig bloem.

Bereiding: De lever een uur in koud water laten uittrekken, daarna de huid eraf nemen, de lever gaar koken in kokend water met zout, peper, ui, selderij, peterselie en wortel gedurende 1 à $1\frac{1}{2}$ uur.

De fijngesneden ui met de bloem en een kleine hoeveelheid der kruiden die met de lever gekookt hebben in de boter bruin bakken; het kooknat toevoegen en de saus laten doorkoken, waarna deze wordt afgemaakt met azijn en suiker, en gezeefd over de in schijven gesneden lever wordt gegoten.

Oud-Hollandsche Wijsheid

Het geheim der gezondheid en van het geluk ligt in de macht en den moed om zich geheel over te geven aan sterke gevoelens.

Betrekkelijk is het gemakkelijk te overwinnen met onedele wapens. Maar dan wordt de zege ook op een onedele wijze benuttigd.

Leven is beweging, beweging beteekent verandering, omvorming, met andere woorden: ontwikkeling in stijgende en in dalende richting.

Onze tijd bezit zeker niet veel krachtig voelende menschen, omdat zooveel twijfelen aan de „waarde van het leven". Want zij, die krachtig voelen, hebben de vraag naar de waarde des levens reeds beantwoord: een enkel oogenblik van vol geluk weegt voor hen op tegen jaren van smart.

UIT'T GEDRANG

DOOR THÉRÈSE HOVEN
TWEDE BOEK — NA JAREN

13)

Mady schudt 't hoofd, doch verzacht haar weigering door met droeve stem, bijna fluisterend te zeggen: „Ik kus enkel mijn ouders . . . ik heb, sedert ik het bewust doe, nog nooit iemand anders gekust.”

Eenige oogenblikken later neemt Magda afscheid van Cor, die haar belooft 's avonds bij haar te komen. „Kom je dan met je vader mee, Mady?”

Weer die ontkennende beweging en weer die verzachting van haar intense droefheid: „Zoo lang moesje nog bij ons is, ga ik niet van haar weg. Ik zou haar toch niet alleen kunnen laten.”

„Ik was van plan de wijkzuster te verzoeken zoolang onze plaats in te nemen,” stelt haar vader haar gerust.

„Niet mijn plaats,” klinkt het beslist.

Eindelijk is Magda alleen . . .

Ze ligt op den divan in de stille, donker gemaakte hôtélkamer . . . te moe zelfs om te denken.

Al die vreemde emoties hebben haar toch al niet groot, moreel draagvermogen ten eenenmale verzwakt.

Vóór ze tijd heeft gehad al die verschillende indrukken te verwerken, is ze ingeslapen.

Ze wordt eenige uren later met schrik wakker, als de huistelefoon haar meldt, dat er beneden in de Hall, een heer is om haar te spreken.

Na zich wat opgeknapt te hebben, daalt ze per lift naar de Hall af en als ze Cor in een afgelegen hoek ziet zitten, valt het haar nog meer dan dien morgen op, hoe ellendig hij veranderd is en hoe armelijk hij er uit ziet. Het gevoel van diepe schaamte, dat over haar komt, omdat zij het zoo goed en gemakkelijk heeft gehad, is ongetwijfeld een stap in de goede richting.

Conny zou 't voorzeker in haar fossieltje hebben gewaardeerd.

IV. Verklaring.

Het eerste, wat Cor zegt, is zóó kenmerkend, dat Magda zich opnieuw in den tijd hunner jeugd terug waant.

„Ik heb je toch niet gestoord? Was je aan het rusten? Vóór wij over iets anders spreken, moet je mij eerst vertellen of je wel behoorlijk hebt gedieneerd.”

Magda heeft, sedert haar broodmaaltijd in Roosendaal, niets meer genuttigd; ze heeft het thee-uurtje verslapen en heeft nu echt honger. 't Is lang over zevenen.

Ze denkt een oogenblik na over *convenances* en *étiquette*, de twee groote factoren in haar levens-leer, en zegt dan: „Je houdt mij toch zeker gezelschap? Zouden wij hier niet een afzonderlijke kamer kunnen krijgen? Aan wien zal ik het vragen? Aan den portier?”

Cor glimlacht over haar naïveteit en herinnert zich uit zijn weelde-tijd hoe alleen-reizende dames in den hôtél-portier steeds haar factotum en raadsman zien.

„Ik denk dat de *maitre-d'hôtel* nu eer de aangewezen persoon zou zijn.”

„Och! wil jij 't niet even voor mij arrangeeren en een lekker diner bestellen? Hier is mijn beurs.”

Een gloeiend rood bedekt Cor's vaal bleeke wangen. Hij vindt het afschuwelijk om zich door een dame te laten vrijhouden . . . maar weet maar al te goed, dat hij zich onmogelijk een fijn diner in 't *Grand Hôtel* en dat *en cabinet particulier* kan veroorloven.

Och! arme, hun afzondering zal wel heel anders zijn dan het 't gebruik is bij dergelijke gelegenheden. Hij vraagt zich zelfs af, of hij Magda wel bloot kan stellen aan iets, dat feitelijk tot de galante wereld behoort, maar ze kunnen toch niet vertrouwelijk praten in de algemeene eetzaal. Snel zijn scrupules overwinnende, voert hij Magda's opdracht uit en heel kort daarna zitten ze met hun beiden in een keurig eetzaaltje.

Tot hun eigen verbazing en niettegenstaande de pijnlijke herinneringen van het verleden en het tragische van het huidige, doen ze beiden den maaltijd eer aan.

Magda voelt dat ze den geheelen dag onvoldoende is gevoed en ze merkt maar al te duidelijk, dat Cor letterlijk uitgehongerd is.

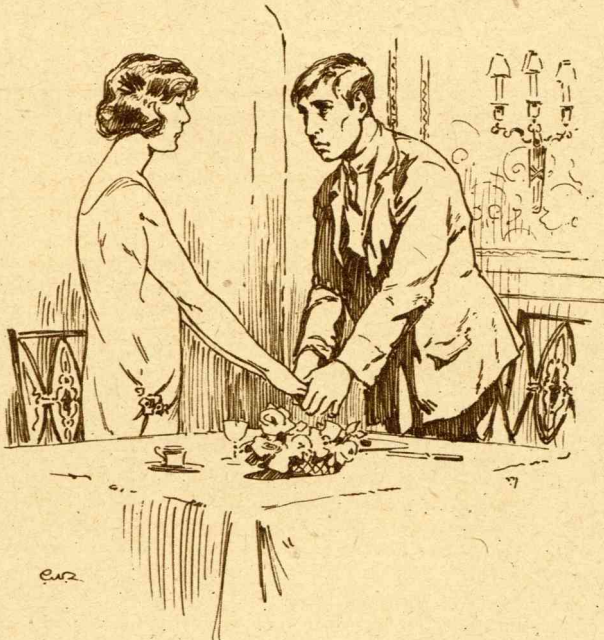
Opeens begint ze iets te begrijpen, waarvan ze vroeger geen flauwe notie had: dat het niet enkel het bedelvolk in lompen op straat is, dat het allernoodigste mist.

Ze beseft, dat Cor, haar jeugdvriend . . . en ideaal, haar meerdere in alles, behalve in afkomst, nu wat uiterlijke omstandigheden betreft verre beneden haar staat, dat hij, zooals ze wel eens gelezen maar nooit ten volle begrepen heeft, een gedeclasseerde is.

Onder het eten, dat snel en met geheel overbodige bescheidenheid wordt opgediend, spreken ze van zelf over onverschillige onderwerpen, ze blijven aan de oppervlakte van hun gevoelsleven, uit angst van te diep te zullen gaan.

Als de koffie gebracht en de rekening uit Magda's beurs betaald is, zegt Cor: „Het is de verkeerde wereld, zusje, dat ik jouw gast ben.”

„Ik ben zoo vaak jouw gast geweest, dat dit zich nog heel dikwijls zou moeten herhalen, vóór wij *quittes* zijn,” zegt ze sober, den ernst van het komende onderhoud voorvoelende.

„Magda, ik bid je, maak mij niet week . . .”

„Het is werkelijk allerliefst van je om terstond bij mij te komen . . . op mijn eerste alarm-sigitaal,” begint hij, eenigszins aarzelend.

„Je hadt het veel eerder moeten geven,” valt zij in. „Waarom heb je mij niet op de hoogte gehouden van . . . alles je betreffende?”

„In het begin heb ik je vrij trouw geschreven, maar toen ik nooit antwoord kreeg . . .

„Dacht je toen, dat ik je vertrouwden . . . en je vriendschap . . .”

„Vriendschap, Magda, tusschen ons,” klinkt het zóó intens droevig, dat zij het zou kunnen uitsnikken van verdriet en medelijden, doch ze bedwingt zich en zegt: „Laten we het maar zoo noemen. Dacht je dat ik . . . 't niet waard was of begreep je . . . dat ik geen enkelen brief, of wat ook, van je hadt ontvangen? Zelfs op mijn verjaardag hoorde ik niets van je. Och! wat was ik er ongelukkig over, zonder in mijn bekrompen zelfzucht te vermoeden, wat er de reden van was en . . . hoe veel erger jij er aan toe waart.”

„Ik denk wel, dat dit wel weer een van de streken van mijn deftigen broer was, die jou niet wilde bezedelen met de aanraking van het schurftige schaa!” klinkt het bitter. „Maar dat is voorbij! Misschien had hij gelijk, in zijn veronderstelling, dat je tē hoog voor mij was.”

„Arnoud zal wel niet aan mij gedacht hebben . . . tenminste niet met een vriendelijke bedoeling. De verhouding tusschen ons is nooit zoo innig geweest. Hij heeft mij altijd als een soort van indringster beschouwd en het mij nooit gegund, dat ik hem van een gedeelte van zijn vaders erfenis heb beroofd . . .”

„Magda, hoe kom je aan die levenswijsheid, dat is niets voor jou?”

„Ik heb 't dan ook werkelijk niet uit mij zelf. Maar, op een keer, ik herinner mij nu niet hoe het te pas kwam, heeft mijn nichtje Conny . . . ik weet niet of je haar kent . . .”

„Freule Constance Fontanges de Nérée uit den Haag?”

„Juist, ze woont nu in Arnheim en ze wijdt zich geheel aan maatschappelijk werk en is even energiek en vooruitstrevend, als ik apathisch en conservatief ben. . . . O! nee, spreek mij maar niet tegen . . .”

ze zorgt wel, dat ik het weet en ze heeft er meermalen op aangedrongen, dat ik mij nuttig en onafhankelijk zou maken, ze noemt het onmenschaarlijk om een gemakkelijk *luxe*-leven te leiden. Bij een van de vele gelegenheden, dat zij er mij op wees, zei ze dat van Arnoud . . . en nu zie ik opeens, dat zij gelijk had.”

„In sommige opzichten, maar je hoeft je er heusch niets van aan te trekken, dat vader je iets heeft nagelaten. Er was genoeg en zeker voor Arnoud. Als je wist, hoe hij mij behandelde, of liever te kort gedaan heeft! Dat is ook de reden, waarom ik niet bij de begrafenis van jouw moeder en bij den dood van mijn vader thuis ben gekomen. Ik kon Arnoud onmogelijk de hand geven . . . en het zou heiligschennis tegenover de afgestorvenen zijn geweest om met opstandige en vijandelijke gedachten aan hun graf te hebben gestaan . . .”

„O! Cor, ik was er toch, en mij zou je zeker tot steun zijn geweest.”

„Magda, ik bid je, maak mij niet week . . .”

Zij ontroert van 't geluid zijner stem, zoo vol ingehouden hartstocht.

„Wij moeten flink zijn,” vervolgt hij. „Het is engelachtig van je om hier te komen en toch was 't misschien verkeerd. Ons weerzien is te pijnlijk, het wekt gevoelens op, die beter sluimerend waren gebleven . . .”

Het komt er onnatuurlijk . . . als ouderwetsche boekentaal, stijf en harkerig uit en toch voelt ze den ondergrond van liefde . . . en leed, en tevens, dat ze zijn gedragslijn moet volgen als de beste . . . en veiligste.

Arme Cor! die zich verbeeldt flink te zijn, terwijl alles in hem naar 't tegendeel overhelt. De blik, waarmee hij haar aankijkt, zijn stem, zijn houding, alles drukt zijn innigste gevoelens uit, die hij te vergeefs wil smoren. Maar zij wil hem helpen, ze wil smoren wat er bij haar opwelt . . . allereerst den grooten aandrang om lief en teeder voor hem te zijn.

„Laten wij over Mady spreken,” zegt ze eenvoudig.

„Zou je werkelijk voor haar willen zorgen?”

„Natuurlijk, als jij het wilt en je vertrouwt haar mij toe, dom en onervaren als ik ben.”

Een seconde klinkt zijn vroegere lach . . .

„Mady heeft levenswijsheid voor twee. Doordat ik veel van huis moest zijn en Emilie in de laatste jaren voortdurend sukkelend was, heeft zij dikwijls handelend moeten optreden . . . ze is soms vermakelijk zelfstandig voor haar leeftijd. Maar 't is toch een goed kind en dat is het voornaamste.”

„Maar hoe moet het verder met haar leeren? Ging ze hier op school?”

„In den laatsten tijd niet meer, wij hebben eigenlijk altijd tē veel gezworven voor een geregelde opvoeding, maar zoo lang zij kon, heeft Emilie haar les gegeven. Mady is, in de meeste opzichten haar tijdgenootjes vooruit, maar in andere ook weer achter . . . zij zelf wil beslist iets worden, zooals zij het noemt . . . maar ik zou niet weten wat . . .” voegt Cor er onbeholpen bij.

„Ik evenmin,” zegt ze, met een flauw glimlachje.

„Maar gelukkig zal ik daarin een steun hebben in mijn nichtje Conny. Zij is geheel op de hoogte van wat een meisje *worden* kan.”

„Dus je neemt mijn voorslag aan? Dat is te zeggen, je wilt je met mijn kind belasten?” vraagt hij opnieuw.

„Je kind!”

En ze vertelt hem van het kinder-beeld, dat ze zich van Mady heeft gevormd, en terwijl ze dat doet, komt het moederlijk instinct, dat in de meeste vrouwen sluimert, zóó pathetisch duidelijk naar voren, dat Cor medelijden met haar krijgt en haar impulsief vraagt: „Magda, waarom ben je nooit getrouwd? Het zal je toch niet aan aanbidders ontbroken hebben.”

Het is nu geen oogenblik om er zich met een banale algemeenheid uit te redden, ze zou het ook niet kunnen. Ze antwoordt dus, heel kalm en sereen: „Zeker had ik wel eens een huwelijk kunnen doen . . . maar ik bleef, onbewust, mijn jeugdvriend, mijn eersten aanbieder, trouw . . .”

Hij neemt haar beide handen in de zijne, kust ze lang en innig . . . en fluistert dan, met schorre stem: „Dus heb ik niet alleen mijn leven, maar ook jouw leven bedorven.”

„Wij zouden verstandig en zakelijk zijn,” herinnert ze hem. Een poos lang bespreken ze wat het best zou zijn.

Magda biedt aan tot na de begrafenis in Antwerpen te blijven en haar pleegkind dan mee te nemen, ze belooft ook voor Mady's rouw te zorgen.

Maar, als ze er den volgende dag met 't meisje zelf over spreekt, is zij hoogst verwonderd, en tot in haar heiligste tradities geschokt, doordat Mady er niets van wil hooren.

(Wordt vervolgd).

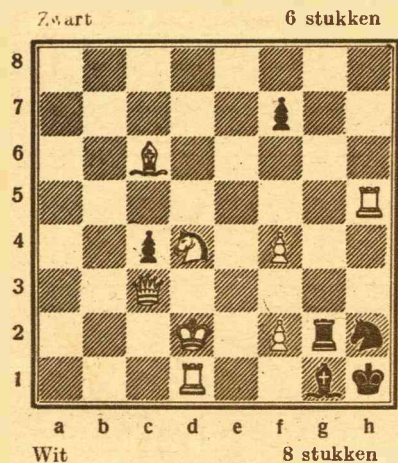
PANDER & ZONEN

DEN HAAG - AMSTERDAM - ROTTERDAM

MET WEINIG MIDDELEN VEEL BEREIKEN ZOO RICHTEN WIJ UW WONING IN PLANNEN ZONDER VERPLICHTING

Schaken.

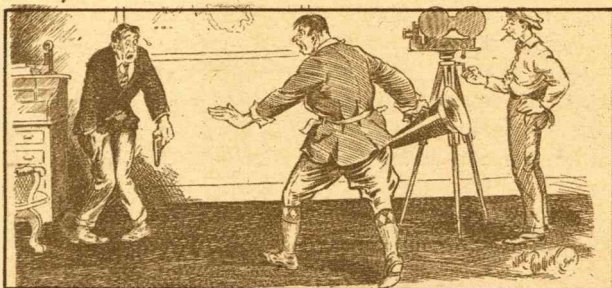
PROBLEEM No. 41 (zelfmat in 3 zetten).
Auteur: J. Kerles, te Praag.

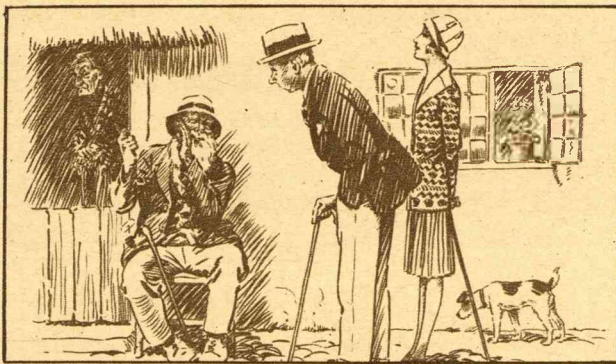
Oplossing probleem no. 38 (tweezet):
1. Lg3, Kc3;
2. Le5+.
1. ...., Lc3 of c3,
2. Th4+.
1. ...., Le5:
2. Dh8+.
1. ...., P~.
2. Pb5+.

Deze opgave is vooral merkwaardig om de vele schijnzinnen, waartegen Zw. steeds een pareerenden zet kan stellen. Ook mooi is het benemen van het vluchtveld c3. Zoo faalt Tf3 na

1. ...., c3. waarna de toren geen mat kan geven.
D. I. te A. (tot nog toe is het geluk niet met U geweest. Vooraf nauwkeurig alle varianten nagaan). De resultaten van onzen eersten oplossingswedstrijd worden binnen 2 à 3 weken bekend gemaakt. Het aantal deelnemers aan onzen permanenten ladderwedstrijd is nog wel voor uitbreiding vatbaar. Schakende Panorama-lezers, toont Uw belangstelling door Uw deelname. Correspondentie-adres: J. Verstoep Jzn., Fr. Hendrikstr. 37, Delft.

Filmregisseur: „Dat is nu den zesden keer dat je die zelfmoord-scène verknoeit! Om er zeker van te zijn, dat je het nu weer niet doet, heb ik de revolver ditmaal met scherp geladen!“

„Nu, ik feliciteer U, hoor! Het is een groote eer de oudste inwoner te zijn!“
„Ja-ja, meneer! Maar waar ik om moet lachen is dat mijn vrouw eigenlijk de echte oudste is, maar ze wil het niet weten!“

Biljarten.

SERIESPEL.

Bij het seriespel — ieder biljarter streeft immers naar het maken van een zoo groot mogelijk serie caramboles — is het absoluut noodzakelijk, dat men zich rekenschap geeft van den loop van bal 2. De kenmerkende eigenschap van zwakke spelers is juist het verwaarloozen van dit principe, doordat zij alleen rekening houden met den stootbal en het lot van den tweeden bal maar liever aan het toeval overlaten. Nu kan het een enkelen keer wel eens gebeuren, dat het toeval den speler gunstig gezind is, maar in den regel is het tegendeel het geval en daarom behoort dit element zooveel mogelijk uit het spel geweerd te worden.

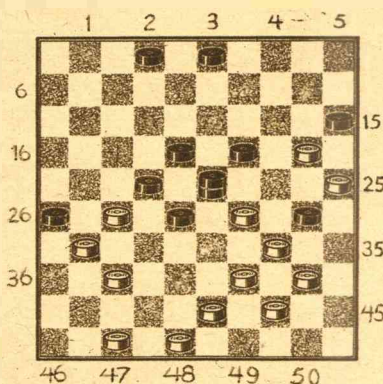
Men bezie eens aandachtig de ligging der ballen in bijgaande teekening. De stoot zou nog te maken zijn b.v. door trekken van 2 op 3. Doch dan is het klotsen niet te ontgaan en blijft bal 2 aan den linker langen band, waardoor een uiterst precieus nastoot ontstaat. Een andere manier om te caramboleeren zou zijn: van bal 2 over den linker langen band. Maar dan moet bal 2 dun geraakt worden en blijft deze alweer op dezelfde plek als in het eerste geval. Beide manieren zijn derhalve ondeugdelijk. De eenige juiste wijze om dit geval te behandelen toont de teekening. Met vlakke queue treffe men bal 1 vlak in 't hart, 2 eenige millimeters links, zoodat deze loopt als de stippellijn weergeeft, terwijl 1 van den langen band zich verplaatst naar 3 en er een uitstekende nastoot volgt.

Biljarter.

Dammen.

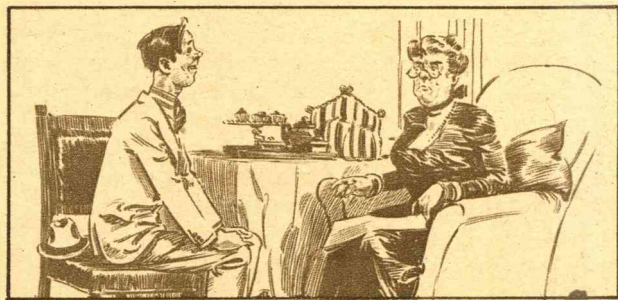
Een bloemlezing uit het internationale damleven.
G. J. A. VAN DAM, Apeldoorn.

No. 65

Dit vraagstuk van den befaamden probleem-componist en schrijver op dam-gebied karakteriseert geheel zijn constructie-gere. Men zette straks den stand eens op, welke is ontstaan na wit's 2den of 3den zet, en zie eens hoeveel verbeelding er noodig moet zijn geweest om deze chaotische positie te scheppen, alsook lette men op de talentvolle wijze om in dit doolhof van kris en kras door elkander geplaatste witte en zwarte stukken, den winstgang aan te toonen; het gebruik van de zwarte dam, die een ware reis met diverse haltes maakt, als ware het een boemel-trein, om ten slotte dan nog zijn eigen vernietiging te veroorzaken enz. enz. Het is een schitterend bewijs wat in de meer fantastische zijde der problematiek kan worden bereikt! Wit speelt achtereenvolgens 37—32!, 40—35!, 32×12!!!, 35×13!, 48×17 en 17—11 wint!

Het geheim van het succes van dezen problemist is inderdaad niets anders dan ... „De kunst der bewerking!“ Geo.

„Zoo George, ben je dus gekomen om de bezienswaardigheden van de stad te bezichtigen?“
„Ja tante, en nu ben ik maar eerst eens naar U komen zien.“

VOOR DE JEUGD

EEN PAAR KUNSTSTUKJES. EEN LADDER VAN PAPIER.

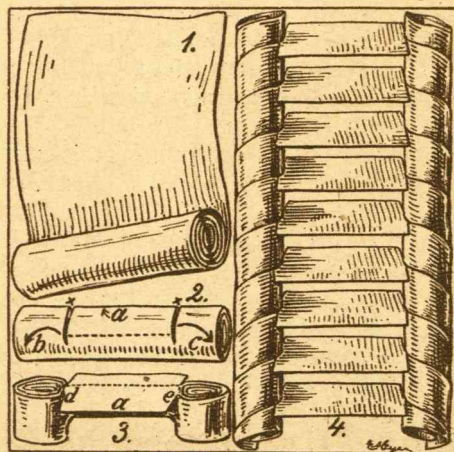
Om dit samen te stellen heeft men een strook stevig papier noodig van willekeurige lengte. Hoe langer de strook papier is, des te langer wordt de ladder. Men kan ook stevig krantenpapier gebruiken, maar moet hiermee voorzichtig omgaan, omdat dit lichter scheurt dan gelijmd papier. De papierstrook moet allereerst, zoals op fig. 1 te zien is, opgerold worden. Bij fig. 2 moet men voorzichtig te werk gaan. Het opgerolde papier moet op de met kruisjes (x x) aangegeven plaatsen tot op de helft doorgesneden worden. Evenzoo moet de met a gemerkte rand tusschen de beide kruisjes opengesneden worden. Vervolgens buigt men de beide einden b en c van de ingesneden gedeelten in de richting der pijlen naar onderen, terwijl het met a geteekende doorgesneden gedeelte naar beide zijden wordt omgevouwen. Als deze beide handelingen goed zijn uitgevoerd, ontstaat fig. 3.

Nu komt echter het moeilijkste van den heelen arbeid: voorzichtig begint men aan beide zijden de samengerolde deelen het een na het ander langzaam, opdat het papier niet scheurt, uit elkander te trekken, zoodat, als ge dit goed ten uitvoer brengt, fig. 4 ontstaat.

Het maken van deze ladder eischt een zekere handigheid; mocht daarom de eerste poging niet gelukken, dan probeere men het een tweede maal.

EEN LEVEND HOOFD.

Op de kermis van Lunaparken, zooals tegenwoordig de

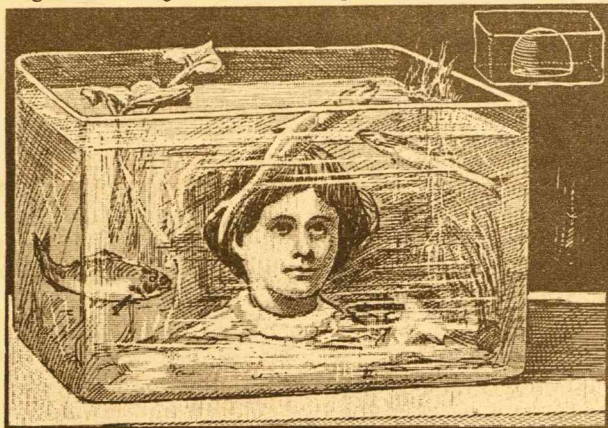

Een ladder van papier.

wijdsche tite luidt, kan men allerlei wonderbaarlijken zien, zooals menschen zonder hoofd of hoofden zonder mensch. Natuurlijk is dat maar verlatenkerij, want zoo iets bestaat niet... Maar toch zullen velen van jelui, die zoo iets gezien

hebben er zich over hebben verbaasd en zelfs groote menschen zouden wel eens willen weten, hoe zij bij den neus genomen worden.

Op onderstaande afbeelding zien we een vrouwenhoofd zonder lichaam en nog wel op den bodem van een aquarium. Hoe dat mogelijk is, toont de teekening in den rechterbovenhoek aan. Boven een tafel, waarin een ronde opening is gezaagd, wordt met behulp van stopverf een omgekeerd zoogenaamd „bekerglas“ zooals men dat bij

Een levend hoofd.

scheikundige proeven gebruikt, waterdicht vastgekleefd en daarover komt een aquarium, welks bodem men door den glazenmaker zoo laat uitsnijden, dat hij over het bekerglas gaat. Beide worden dan opnieuw met stopverf stevig verbonden. In de tusschenruimte doet men water, waarin dan goudvischjes kunnen rondzwemmen. Het hoofd wordt vervolgens van onderen af er door gestoken en daar het bekerglas midden in het water niet zichtbaar en zijn rand met planten bedekt is, zoo is hier schijnbaar iets bovennatuurlijks tot stand gebracht.

OPLOSSING PRIJSRAADSEL LI.

Ondanks den vacantielijd, waarin van het oplossen van prijs-raadsels gewoonlijk weinig komt, heb ik heel wat oplossingen ontvangen en bovendien tal van zelfgemaakte raadsels, waaruit blijkt, dat de kruiswoordraadsels nog steeds in den smaak vallen. Er waren weinig foutieve oplossingen waarin steeds dezelfde fout voorkwam. Het woord „vaseline“ schenen enkelen niet te kennen. De prijzen zijn ten deel gevallen aan Tine Knoester, Scheveningen, Marietje de Looze, Renkum en J. Singeling, Sanatorium Hellendoorn.

ONS BABELHOEKJE.

Frieda Schelles. — Hoe heb ik het nu? Ik heb je toch indertijd een troostprijs gestuurd! Prijsraadsel LI heb ik nu voor je ge-

noteerd als No. 1 van de doorlopende en voor je broer Wim als No. 5 van deniet-doorlopende serie.

J. Singeling. — Hoe wel je oplossing eenigszins afwijkt van de onze, hebben wij ze toch goedgekeurd, omdat de antwoorden juist waren en een kruiswoord-raadsel op verschillende wijzen goed kan worden opgelost.

Betsie Bossers. — Ik kan mij best begripen, dat je aan strand niet aan mij gedacht heb. De vacantie is er voor, om alle besommeringen dus ook Oom Tom en zijn prijsraadsels maar eens te vergeten. Ik zal een mooien troostprijs voor je uitzoeken en nu geen jongensboek, anders krijg ik het te kwaad met je Vader.

P	A	N	O	R	A	M	A
V	B	E	L	A	A	S	M
A	S	L	I	A	S	D	A
S	A	M	E	M	M	E	N
E	L	I	A	R	I	E	D
L	A	N	S	E	L	L	A
I	D	A	A	R	D	E	R
N	E	B	R	E	R	I	S
E	D	O	M	I	N	O	N
M	O	L	E	N	A	A	R

Oplossing Prijsraadsel LI.

PRIJSRAADSEL LII.

Dit raadsel, in den vorm van een Kinawijnflesch, is niet moeilijk, zoodat wij een groot aantal oplossingen inwachten tot 17 October a.s., bij Oom Tom, Redactie „Panorama“, Leiden.

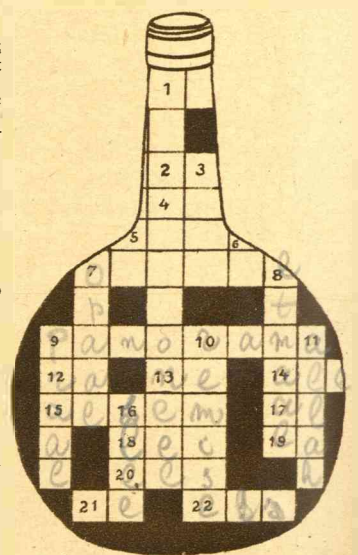
Ingezonden door Maria van de Kamp, Den Haag.

HORIZONTAAL

- 1 voegwoord
- 2 afkorting van een woord dat „ongeveer“ beteekent
- 3 voornaamwoord
- 4 heilige stier der oude Egyptenaars
- 5 beroemde nederl. schilder 1610—1685
- 6 zeer mooi tijdschrift
- 7 deel van een schip
- 8 twee eerste letters van het woord „neen“
- 9 engelsch bier
- 10 bitter medicijnkruid
- 11 reeds
- 12 waar men op school op schrijft
- 13 behoort bij een tafel
- 14 schoenmakerswerktuig
- 15 in plaats van „gij“
- 16 ratelpopulier

VERTICAAL

- 1 bij uitzondering
- 2 zangwijs, lied
- 3 spil
- 4 twee verschillende medeklinkers
- 5 melkblauw edelgesteente
- 6 24 uur
- 7 luister, pracht
- 8 koetshuis
- 9 arabische naam v. „God“
- 10 wintervoertuig

Prijsraadsel LII.